

नेपाल सरकार
कृषि तथा पशुपन्थी विकास मन्त्रालय
नेपाल लाइभस्टक सेक्टर इनोभेसन आयोजना
हरिहरभवन, ललितपुर, नेपाल
(IDA Credit – 6149 NP)

**उप-आयोजना अवधारणा पत्र तयारी
तथा प्रमाणीकरण विधि**
(प्रथम संशोधन, २०७७ माघ)

(विश्व बैंकबाट मिति २०७६ फाल्गुन-५ (Feb 17, 2020) मा सहमति प्राप्त र
आयोजना निर्देशन समितिको मिति २०७६ चैत्र ९ को बैठकबाट स्वीकृत)

विषय सूची

परिच्छेद- १

(परिचय)

१.१	परिचय	१
१.१.१	आयोजना	१
१.१.२	उप-आयोजना अवधारणा पत्र तथा स्थलगत प्रमाणीकरण विधि	२
१.२	उप-आयोजना सञ्चालनका उद्देश्य र उप-आयोजना सञ्चालन व्यवस्था	२
१.३	प्रस्ताव गर्न योग्य आवेदक संस्थाहरू	३
१.४	आवेदक संस्थाको योग्यता	३
१.५	लगानी योग्य क्रियाकलापहरू	४
१.६	उप-आयोजना सञ्चालनका आधारभूत शर्तहरू	५
१.७	उप-आयोजनामा उत्पादनमूलक गठबन्धनको प्रारूप	८
१.७.१	उत्पादनमूलक गठबन्धन	८
१.७.२	उत्पादनमूलक गठबन्धनका साझेदार पात्रहरू	९
१.७.३	उत्पादनमूलक गठबन्धनबाट हुने लाभ	९
१.७.४	गठबन्धन सम्झौताका किसिम	१०
१.७.५	आयोजनामा उत्पादनमूलक गठबन्धनका लक्षित मूल्य शृंखलाहरू	१०
१.७.६	उत्पादक र खरिदकर्ता	११
१.७.७	उत्पादनमूलक गठबन्धन र आयोजनाको अपेक्षा	११

परिच्छेद-२

(उप-आयोजना अवधारणा पत्र)

२.१	उप-आयोजना अवधारणा पत्र तथारी	१२
२.२	उप-आयोजना अवधारणा पत्रका लागि आवश्यक कागजातहरू	१२

२.३ उप-आयोजना अवधारणा पत्र पेश गर्ने विधि	१३
२.४ उप-आयोजना अवधारणा पत्र मूल्याङ्कन समिति	१४
२.५ उप-आयोजना अवधारणा पत्र मूल्याङ्कनका आधारहरू	१४

परिच्छेद-३
(स्थलगत प्रमाणीकरण)

३.१ स्थलगत प्रमाणीकरणको उद्देश्य	१६
३.२ स्थलगत प्रमाणीकरणको कार्यक्षेत्र	१६
३.३ स्थलगत प्रमाणीकरण समिति	१७
३.४ स्थलगत प्रमाणीकरण समितिको काम	१८
३.५ स्थलगत प्रमाणीकरणमा स्पष्ट हुनुपर्ने विषयहरू	१९
३.६ स्थलगत प्रमाणीकरणमा परीक्षण गरिने कागजातहरू	१९
३.७ स्थलगत प्रमाणीकरण मूल्याङ्कनका आधार	२०
३.८ स्थलगत प्रमाणीकरण समितिको आचार संहिता	२१
३.९ विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाई प्रमुखको जिम्मेवारी	२२
३.१० स्थलगत प्रमाणीकरण प्रक्रिया	२२

परिच्छेद-४
(विविध)

४.१ उप-आयोजना पूर्ण प्रस्ताव पेश गर्नुपर्ने	२३
४.२ अनुदान उपयोगका शर्तहरू	२३
४.३ अनुदान रकम भुक्तानी	२३
४.४ अनुदान प्रक्रिया रद्द गर्न सकिने	२४

तालिकाहरू

तालिका-१: आयोजना लागू भएका जिल्ला तथा नगर र गाँउपालिकाहरू	१
तालिका-२: योग्य आवेदक संस्थाहरू	३
तालिका-३: योग्य क्रियाकलापहरू	४
तालिका-४: लागत बाँडफाँडको उदाहरण	७
तालिका-५: मूल्य शृंखला अनुसार निर्धारित उप-आयोजना संख्या.....	७
तालिका-६: विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाई अनुसार निर्धारित उप-आयोजना संख्या	८
तालिका-७: उप-आयोजना अवधारणा पत्रसाथ पेश गर्नुपर्ने कागजातहरू	१२
तालिका-८: उप-आयोजना अवधारणा पत्र मूल्याङ्कनका आधारहरू	१४
तालिका-९: स्थलगत प्रमाणीकरणको समयमा आवेदकले पेश गर्नुपर्ने कागजातहरू	१९
तालिका-१०: स्थलगत प्रमाणीकरण मूल्याङ्कनका आधार	२१
तालिका-११: पूरक अनुदान रकम भुक्तानी तालिका	२४

अनुसूचीहरू

अनुसूची-१: उप-आयोजना अवधारणा पत्र तयार गर्ने ढाँचा/नमूना	२७
अनुसूची-२: वातावरण तथा सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी विवरण	३५
अनुसूची-३: उप-आयोजना अवधारणा पत्र पेश गर्ने आवेदन फारामको नमूना	३६
अनुसूची-४: उप-आयोजना अवधारणा पत्र मूल्याङ्कन विधि	३८
अनुसूची-५: स्थलगत प्रमाणीकरण मूल्याङ्कन विधि.	४०
अनुसूची-६ : स्थलगत प्रमाणीकरण प्रतिवेदनको ढाँचा.	४२
अनुसूची-७: स्थलगत प्रमाणीकरण टोलीको मूल्याङ्कन र निर्णय.	५०
अनुसूची-८: उत्पादनमूलक गठबन्धनमा गरिने समझौताको नमूना.	५२
अनुसूची-९: प्रमाणीकरणपछि सफल नभएका आवेदकलाई दिने जानकारी पत्र	५३
अनुसूची-१०: उप-आयोजना पूर्ण प्रस्ताव पेश गर्ने आमन्त्रण पत्र.	५४

परिच्छेद- १

(परिचय)

१.१ परिचय

१.१.१ आयोजना

नेपाल लाइभस्टक सेक्टर इनोभेसन आयोजना विश्व बैंकको क्रण सहयोगमा सञ्चालित कृषि तथा पशुपन्थी विकास मन्त्रालय अन्तर्गतको राष्ट्रियस्तरको आयोजना हो । यो आयोजना देशका २८ जिल्लाका २८९ नगर तथा गाँउपालिकाहरूमा (तालिका-१) आ.व. २०७४/०७५ देरिख कार्यान्वयनमा रहेको छ । यस आयोजनालाई परिवर्तक आयोजनाका रूपमा पनि परिभाषित गरिएको छ । आयोजना आ.व. २०७९/८० सम्म चालू रहनेछ ।

तालिका-१: आयोजना लागू भएका जिल्ला तथा नगर र गाँउपालिकाहरू

प्रदेश	आयोजना लागू भएका जिल्लाहरू	जिल्ला सङ्ख्या	पालिकाहरूको सङ्ख्या	विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाई
प्रदेश नं. १	पाँचथर, इलाम, भाषा, धनकुटा, उदयपुर, मोरङ्ग र सुनसरी	७	७७	विराटनगर
प्रदेश नं. २	सप्तरी, धनुषा र सिरहा	३	५३	हेटौडा
बागमती	काभ्रेपलाञ्चोक, काठमाडौं, मकवानपुर र चितवन	४	४१	हेटौडा
गण्डकी	स्याङ्जा, कास्की, मनाङ, मुस्ताङ, तनहु, म्याग्दी र नवलपरासी (पूर्व)	७	४९	पोखरा
प्रदेश नं. ५	रूपन्देही, नवलपरासी (पश्चिम), कपिलवस्तु, पाल्पा, अर्घाखाँची, गुल्मी र बर्दिया	७	६९	बुटवल
जम्मा		२८	२८९	

आयोजनाले नेपालको पशु सेवा क्षेत्रको सुदृढीकरण गर्दै नवीन प्रविधिहरूका माध्यमबाट दूध तथा दुग्धजन्य पदार्थ, खसीबोकाको मासु र च्याङ्गा पश्मिनाको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने लक्ष्य राखेको छ । जसमध्य दूध तथा दुग्ध पदार्थ मूल्य शृंखलार खसीबोकाको मासु मूल्य शृंखलाले आयात न्यूनीकरणमा र च्याङ्गा पश्मिना मूल्य शृंखलाले निर्यात प्रवर्द्धनमा सघाउ पुऱ्याउने छन् ।

१.१.२ उप-आयोजना अवधारणा पत्र तयारी तथा स्थलगत प्रमाणीकरण विधि

प्रस्तुत उप-आयोजना अवधारणा पत्र तयारी तथा स्थलगत प्रमाणीकरण विधि उप-आयोजना अवधारणा पत्र तयारी र स्थलगत प्रमाणीकरण गर्ने आवश्यक पर्ने विवरण, कागजात तथा अन्य दस्तावेजहरूका बारेमा आवेदक संस्थाहरूलाई अग्रिम जानकारी दिन तथा प्राप्त उप-आयोजना अवधारणा पत्रहरू “कुनै पनि योग्य संस्थाहरू नछुट्न् तथा नदोहोरिउन्” भन्ने उद्देश्यले मूल्याङ्कन गर्ने तयार पारिएको छ। यस उप-आयोजना अवधारणा पत्र तयारी तथा स्थलगत प्रमाणीकरण विधिमा विश्व बैंकको समेत सहमति छ। प्रस्तुत विधि आयोजना निर्देशन समितिको स्वीकृति पछि लागू गरिएको छ। आयोजना कार्यान्वयन गर्ने क्रममा प्राप्त हुने सिकाईहरूको आधारमा यसमा आवश्यक थप सुधारहरू गरिने छ।

यो उप-आयोजना अवधारणा पत्र तयारी तथा स्थलगत प्रमाणीकरण विधि तर्जुमा गर्नुका उद्देश्यहरू यस प्रकार छन्:

- (क) आवेदक संस्थाहरूलाई उप-आयोजना अवधारणा पत्र तयार पार्न सहयोग गर्ने।
- (ख) पूरक अनुदान प्रक्रियामा सहभागी हुन चाहने आवेदक संस्थाहरूलाई आवेदक बन्न चाहिने योग्यता, आवश्यक पर्ने कागजात तथा अन्य कानूनी दस्तावेजहरूको बारेमा जानकारी प्रदान गर्ने।
- (ग) प्राप्त उप-आयोजना अवधारणा पत्रहरूको निष्पक्ष र तटस्थ मूल्यांकन गर्ने आधार तथा विधिहरू तयार पार्ने।
- (घ) उप-आयोजना अवधारणा पत्रमा आवेदक संस्थाहरूबाट प्रस्तुत विवरणहरूको स्थलगत प्रमाणीकरण गर्ने आधार तथा विधि तयार पार्ने।

१.२ उप-आयोजना सञ्चालनका उद्देश्य र उप-आयोजना सञ्चालन व्यवस्था

आयोजनाले उत्पादनकर्ता र खरिदकर्ताबीचको उत्पादनमूलक गठबन्धनका माध्यमबाट तयार पारिएका उप-आयोजना (व्यावसायिक योजना) प्रस्तावहरूलाई आयोजनाको स्वीकृत दस्तावेज अनुसार मूल्याङ्कन गरी करिव ५०० वटा उत्कृष्ट उप-आयोजनाहरूलाई प्रतिस्पर्धाका आधारमा लगानीको ५० प्रतिशत वा अधिकतम रु. १ करोडसम्म पूरक अनुदान उपलब्ध गराउने छ। यसरी पूरक अनुदान प्राप्त गर्न चाहने आवेदक संस्थाहरूले उप-आयोजनाको कूल लगानीको बाँकी ५० प्रतिशतमध्ये २० प्रतिशत रकम आफै स्रोतबाट र ३० प्रतिशत रकम बैंक वा वित्तीय संस्थाको ऋण सहयोगबाट जुटाउनु अनिवार्य हुने छ।

आयोजनाबाट आवेदक संस्थाहरूलाई उप-आयोजना सञ्चालनको लागि पूरक अनुदान प्रदान गर्दा निम्न तीन चरणमा मूल्याङ्कन गरिने छ।

- (१) उप-आयोजनाको अवधारणा पत्र मूल्याङ्कन।
- (२) स्थलगत प्रमाणीकरण।
- (३) उप-आयोजना पूर्ण प्रस्ताव मूल्याङ्कन।

१.३ प्रस्ताव गर्न योग्य आवेदक संस्थाहरू

आयोजनाबाट उपलब्ध गराइने उप-आयोजना सञ्चालन पूरक अनुदान सहयोगका लागि तालिका-२ मा प्रस्तुत चार प्रकारका आवेदक संस्थाहरू योग्य हुनेछन्:

तालिका-२: योग्य आवेदक संस्थाहरू

आवेदक संस्था	दर्ता भएको निकाय
कृषक समूह	साविकको जिल्ला पशु सेवा कार्यालय मार्फत गठन भई हाल पनि क्रियाशील रहेका वा स्थानीय तहमा नियमानुसार दर्ता भएका ।
सहकारी संस्थाहरू	सहकारी ऐन २०७४ वा प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएका ।
उत्पादक सङ्घहरू	संघसंस्था दर्ता ऐन अन्तर्गत जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा वा अन्य निकायमा प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएका ।
निजी फर्म र कम्पनी	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, कम्पनी रजिस्ट्रारको कार्यालय वा अन्य अधिकार प्राप्त निकाय ।

१.४ आवेदक संस्थाको योग्यता

- १.४.१ आवेदक संस्था दूध तथा दुग्ध पदार्थ, खसीबोकाको मासु तथा मासुजन्य पदार्थ र च्याइझ्गा/पश्मिना उत्पादन तथा प्रशोधन गरी कुनै एक मूल्य शृंखलामा काम गर्ने उद्देश्यले गठन तथा दर्ता भएको हुनु पर्नेछ ।
- १.४.२ आवेदक संस्था दर्ता हुँदाको उद्देश्यसँग सम्बन्धित मूल्य शृंखलामा मात्र उप-आयोजना अवधारणा पत्र वा उप-आयोजना पूर्ण प्रस्ताव पेश गर्न पाइने छ ।
- १.४.३ प्रस्तावक संस्थाको कार्यक्षेत्र आयोजना लागू भएका २८ जिल्लामा हुनु पर्नेछ तर, खरिदकर्ता भने जुनसुकै जिल्लाका पनि हुन सक्नेछन् ।
- १.४.४ प्रस्तावक संस्थाले हाल व्यवसाय सञ्चालन गरिरहेको भए सो व्यवसाय नाफामा सञ्चालन भइरहेको हुनुपर्ने छ (नाफा नोक्सान देखिने वासलात तथा कर तिरेका प्रमाणहरू संलग्न हुनु पर्ने) । प्रस्तावित व्यवसाय नयाँ भए यो बुँदा लागू हुने छैन ।
- १.४.५ आवेदक संस्थाले ऋण माग गर्दा धितोमा राखिने सम्पत्ति वा जेथाको स्वामित्व निवेदक संस्था वा प्रस्तावक संस्थाका सदस्यहरूमा रहेको हुनुपर्नेछ र ऋण सहयोग गर्ने बैंक वा वित्तीय संस्थाको प्रचलित मापदण्ड अनुसार स्वीकार्य हुनुपर्नेछ ।
- १.४.६ आवेदक कुनै वित्तीय संस्था वा सरकारी निकायको कालो सूचीमा नपरेको हुनुपर्ने छ । यसका लागि आवेदकले स्व-घोषणा गर्नु पर्नेछ ।
- १.४.७ आवेदकले विगत दुई वर्ष यता कुनै पनि सरकारी निकाय वा अन्य दातृ निकायहरूले सञ्चालन गरेको

कार्यक्रम/आयोजनाबाट सोही कामको लागि रु. १० लाख वा सोभन्दा बढी नगद वा प्राविधिक तथा भौतिक सहयोग अनुदान लिएको हुनु हुँदैन (यसको लागि आवेदकले स्व-घोषणा गर्नुपर्नेछ)। रु. १० लाख भन्दा कम अनुदान सहयोग प्राप्त गरेको भए सो अनुदान रकमको सदुपयोग गरेको हुनुपर्ने छ र त्यसको पनि स्व-घोषणा गर्नु पर्नेछ।

१.५ लगानी योग्य क्रियाकलापहरू

लक्षित मूल्य शृंखलाका तालिका ३ अनुसारका बस्तु र सेवाहरूको उत्पादन तथा उत्पादकत्व बढाउने कार्यमा लगानीका लागि पेश गरिने प्रस्तावहरू अनुदान प्राप्त गर्न योग्य हुनेछन्:

तालिका-३: योग्य क्रियाकलापहरू

उत्पादन अगाडिका क्रियाकलापहरू	<ul style="list-style-type: none"> ● नर्सरी, पशु आहारा उद्योग, ग्रामीण क्षेत्रमा सहकारी मार्फत उन्नत धाँसको बीउ, बेर्ना उत्पादन, बीउ प्रशोधन र भण्डारण। ● उत्पादनशील उन्नत पशुबस्तु उत्पादन, स्रोत केन्द्र स्थापना तथा सञ्चालन। ● छोटोटमा परेका लक्षित मूल्य शृंखलाका पशुजन्य उत्पादनको उत्पादन वृद्धि तथा प्रशोधन तथा यान्त्रिकीकरण (धाँसको बीउ छर्ने, धाँस काट्ने, तथा साइलेज बनाउने र भण्डारण गर्ने, पशु वधशाला, वधस्थल, दूध चिस्यान केन्द्र आदि निर्माण, सञ्चालन तथा भण्डारणका लागि आवश्यक मेशिन, उपकरण तथा विशेष यन्त्र जडित हुवानीका साधन)। ● चरन विकास (बीउ खरिद, सिंचाई, मल आदि)। ● प्राविधिक क्षमता विकास। ● च्याङ्गाको धुम्ती गोठ निर्माण तथा सञ्चालन। ● पानी संकलन तथा उपयोग। ● दूध, मासु तथा पश्मना प्रशोधन कारखाना तथा पशुपालन व्यवसायबाट निस्कने फोहर व्यवस्थापन आदि। ● डिपिङ्ग ट्याङ्क निर्माण (बाख्ता/च्याङ्गाको लागि)। ● विज्ञ परामर्श सेवाहरू जस्तै इन्जिनीयरिङ्ग तथा मेशिनरी उपकरण जडान आदि।
-------------------------------	---

उत्पादनको समयका क्रियाकलापहरू	<ul style="list-style-type: none"> ● नश्ल सुधार (उन्नत जातका साँढे, रङ्गा, बोका खरिद)। ● गुणस्तरीय सिमेन (सेक्स्टड सिमेन सहित) र कृत्रिम गर्भाधान गर्न चाहिने उपकरणहरू। ● घाँसका बेर्ना तथा बीउका म्रोत केन्द्र स्थापना। ● वैज्ञानिक आहारा व्यवस्थापन र अभ्यास। ● सुधारिएको गोठ (बार बन्देज सहित), पशुले पानी खाने डुँड (स्वचालित र अर्ध स्वचालित)। ● बर्डिजो क्यास्ट्रेटर, पशु तौलने तराजु आदि। ● सोलारबाट पानी तान्ने, तताउने र चिसो बनाउने सुबिधा। ● पशु स्वास्थ्य किट आदि। ● पानीको बोरिङ्ग। ● खोप, जुकाको औषधी, पशु स्वास्थ्य व्यवस्थापन। ● असल पशुपालन अभ्यास, स्वच्छ दूध उत्पादन (दूध दुह्ने मैसिन/मिल्किङ पार्लर निर्माण समेत)। ● पशु म्रोत विकास (गाई/भैसी, बाघा, च्याइंग्रा)। ● पशु पहिचान तथा फार्म जैविक सुरक्षा व्यवस्था। ● फार्म मेशिनरी औजार तथा उपकरणहरू - काउ म्याट तथा जेट प्रेसर आदि।
उत्पादन पछिका क्रियाकलापहरू	<ul style="list-style-type: none"> ● दूध, बाघा, च्याइंग्रा र पश्मिना सझकलन केन्द्र। ● चिस्याउने सुबिधा सहितका पशुजन्य उत्पादनहरूका दुवानी साधन। ● चिस्यान केन्द्र (कोल्ड रुम) समेत भण्डारण सुबिधाहरू। ● मासु, दूध प्रशोधन (प्याकेजिङ, ब्रान्डिङ समेत)। ● दूध तथा मासु परीक्षण गर्ने उपकरणहरू। ● उत्पादन विविधीकरणका लागि आवश्यक मेशिनरी तथा उपकरणहरू। ● गोबर ग्याँस प्लान्ट जडान। ● पश्मिनाको धागो कान्ते मेशिन। ● गोठेमल उत्पादन तथा व्यवस्थापन।

१.६ उप-आयोजना सञ्चालनका आधारभूत शर्तहरू

आयोजनाले सालवसाली स्वीकृत बजेट तथा कार्यक्रमको परिधि भित्र रही निश्चित हदम्याद सहितको सार्वजनिक सूचना मार्फत योग्य कृषक समूह, सहकारी संस्था, उत्पादक सङ्घ, निजी फर्म र कम्पनीहरूबाट उप-आयोजना अवधारणा पत्र तथा उप-आयोजना पूर्ण प्रस्ताव आह्वान गर्नेछ र प्राप्त अवधारणा पत्र तथा उप-आयोजना पूर्ण प्रस्तावहरूलाई प्रतिस्पर्धाका आधारमा छनौट गरी उप-आयोजनाहरू सञ्चालन गर्नको लागि सम्बन्धित बैंक तथा वित्तीय संस्था मार्फत पूरक अनुदान उपलब्ध गराउने छ।

आयोजनाको पूरक अनुदान प्रवाह र उप-आयोजना सञ्चालनका आधारभूत शर्तहरू निम्नानुसार छन्:

१.६.१ आयोजनाले (१) दूध तथा दुग्धपदार्थ (२) खसीबोकाको मासु तथा मासुजन्य पदार्थ र (३) च्याइंग्रा पश्मिना मूल्य शृंखलामा मात्र पूरक अनुदान उपलब्ध गराउने छ।

- १.६.२ पूरक अनुदानका लागि पेश भएका उप-आयोजना अवधारणा पत्र र उप-आयोजना पूर्ण प्रस्तावहरू उत्पादनमूलक गठबन्धनको आधारमा तयार पारिएको हुनु पर्नेछ ।
- १.६.३ प्रस्ताव गरिएको उप-आयोजना सञ्चालन गर्नको लागि आवेदक संस्थाले उप-आयोजनाको कूल लागतको कममा पनि ३० प्रतिशत अंश नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजत प्राप्त कुनै एक बैंक वा वित्तीय संस्थाबाट ऋण स्वीकृत गराई २० प्रतिशत अंश नगदै सम्बन्धित बैंक वा वित्तीय संस्थामा जम्मा गरिसकेपछि मात्र बाँकी ५० प्रतिशत अंश (बढीमा रु. १ करोडसम्म) आयोजनाले पूरक अनुदानको रूपमा अनुदान सम्भौता र अनुदान भुक्तानी तालिका (तालिका-११) बमोजिम सम्बन्धित आवेदक संस्थालाई बैंक मार्फत उपलब्ध गराउने छ ।
- १.६.४ प्रस्तावित उप-आयोजनाको कूल लगानीमध्ये आवेदक संस्थाले व्यहोर्नु पर्ने २० प्रतिशत रकमको अंश वा पूरे रकम बैंकबाट ऋण लिएर समेत व्यहोर्न सकिने छ ।
- १.६.५ उप-आयोजनामा अनुदानग्राही वा उनीहरूका लाभग्राहीले व्यहोर्ने लगानीको अंश गणना गर्ने प्रयोजनको लागि प्रयोग भइरहेका स्थानीय सामाग्री तथा श्रमलाई अनुदानग्राहीको योगदान गणनामा समावेश गरिने छैन ।
- १.६.६ आवेदक संस्थासँग एउटा ठूलो पशु वा चारवटा बाखापालन गर्नका लागि कम्तीमा पनि एक रोपनी (डेढ कट्टा) का दरले जग्गा उपलब्ध हुनुपर्ने छ तर ५० (पचास) भन्दा बढी गाई वा २०० (दुई सय) भन्दा बढी बाखा पालन गर्ने उप-आयोजनाको हकमा न्यूनतम ५० रोपनी (७५ कट्टा) आफै स्वामित्वको वा भाडामा लिएको जमीन भए पनि स्वीकार्य हुनेछ । जमीन भाडामा लिएको भए भाडाको अवधि कम्तीमा पनि ५ वर्षको हुनु पर्नेछ र सो जमीन भाडामा लिने दिने संभौता नोटरी पब्लिकद्वारा प्रमाणित गरिएको हुनुपर्नेछ ।
- १.६.७ उप-आयोजना अवधारणा पत्रको मूल्याङ्कन, स्थलगत प्रमाणीकरण तथा उप-आयोजना पूर्ण प्रस्तावको प्राविधिक तथा आर्थिक पक्षको निष्पक्ष मूल्याङ्कन पश्चात मात्र आयोजनाबाट पूरक अनुदान प्रदान गरिने छ ।
- १.६.८ आयोजनाले प्रदान गर्ने अनुदान पूरक अनुदान हुनेछ र सो अनुदान प्रतिस्पर्धाको आधारमा छनौट भएका योग्य उप-आयोजना प्रस्तावहरू सञ्चालन गर्नका लागि मात्र प्रदान गरिने छ ।
- १.६.९ आयोजनाले मूल्याङ्कनमा आधारित अनुदान भुक्तानी पद्धति पालना गर्नेछ । जस अनुसार अनुदान रकम अनुदानग्राहीसँग भएको सम्भौता अनुरूप उल्लेखित कोशे दुझा र तोकिएका क्रियाकलापहरू सम्पन्न भए/नभएको स्थलगत मूल्याङ्कनपछि मात्र मूल्याङ्कन नितजाको आधारमा बढीमा ३ (तीन) किस्तामा उपलब्ध गराइने छ ।
- १.६.१० अनुदान सम्भौतामा हस्ताक्षर भएको मितिभन्दा पहिले सम्पन्न भएका कार्यहरूमा अनुदान रकम खर्च गर्न पाइने छैन ।
- १.६.११ एउटा आवेदक संस्था वा त्यसका सदस्यलाई आयोजना अवधिमा एक पटक भन्दा बढी पटक अनुदान दिइने छैन ।
- १.६.१२ विगत दुई वर्षभित्र समान प्रकृतिको कामको लागि रु. १० लाखभन्दा बढी रकम कुनै सरकारी वा दातृ निकायबाट अनुदान लिएको भए सो आवेदक संस्थालाई अनुदान उपलब्ध गराइने छैन । साथै विगतमा रु. १० लाख भन्दा कम रकम अनुदान प्राप्त गरेको भए पनि तोकिएको कार्य सम्पन्न नगरेको वा अनुदान रकम दुरुपयोग गरेको भए त्यस्ता संस्थालाई पनि अनुदान उपलब्ध गराइने छैन ।
- १.६.१३ आयोजनाबाट पूरक अनुदान प्राप्त गर्ने आवेदक संस्थाले आयोजनाले तोकेको वातावरणीय र सामाजिक सुरक्षाका प्राविधानहरू पालना गर्नु पर्नेछ ।

१.६.१४ कृषक समूह, सहकारी तथा उत्पादक संस्थाले पेश गरेको प्रस्तावमा सकेसम्म ४५ प्रतिशत लाभग्राही महिला हुनु पर्नेछ ।

१.६.१५ प्रस्ताव गरिएको स्थान र मूल्य शृंखला परिवर्तन गरी उप-आयोजना सञ्चालन गर्न पाइने छैन ।

१.६.१६ उप-आयोजना प्रस्ताव उत्पादनमूलक गठबन्धनको आधारमा तयार पारिएको हुनुपर्नेछ र उक्त उप-आयोजना प्रस्तावको खरिदकर्ताले कुनै अनुदान पाउने छैन ।

१.६.१७ आयोजनाले प्रदान गर्ने अनुदान दूध, खसीबोकाको मासु र पश्मना मूल्य शृंखलामा मात्र उपलब्ध गराइने छ र पूरक अनुदानको अंश तालिका-४ मा देखाए बमोजिम उप-आयोजनाको कूल लगानीको ५० प्रतिशत वा बढीमा रु. १ करोडसम्म हुनेछ ।

१.६.१८ आयोजनाको पूरक अनुदान अन्तर्गतको विनियोजनलाई सम्भव भएसम्म ४० प्रतिशत साना र ६० प्रतिशत मफौला उद्यमका लागि उपलब्ध गराइनेछ ।

तालिका-४: लागत बाँडफाँडको उदाहरण

सि.नं.	आवेदक संस्थाहरूले व्यहोर्नु पर्ने न्यूनतम २० % रकम रु	आयोजनाले प्रदान गर्ने पूरक अनुदान ५०% रु	आवेदक संस्थाले वित्तीय संस्थाहरूबाट स्वीकृत गराउनु पर्ने न्यूनतम ऋण ३०% रकम रु	उप-आयोजना प्रस्तावको कूल १००% लगानी रु
१	२ लाख	५ लाख	३ लाख	१० लाख
२	४ लाख	१० लाख	६ लाख	२० लाख
३	१० लाख	२५ लाख	१५ लाख	५० लाख
४	२० लाख	५० लाख	३० लाख	१ करोड
५	४० लाख	१ करोड	६० लाख	२ करोड

१.६.१९ अनुदान प्रयोजनका लागि निर्धारित उप-आयोजना सङ्ख्या: आयोजनाबाट प्रदान गरिने पूरक अनुदानको लागि विभिन्न मूल्य शृंखलाको लागि निर्धारित उप-आयोजनाहरूको संख्या तालिका-५ अनुसार हुनेछ ।

तालिका-५: मूल्य शृंखला अनुसार निर्धारित उप-आयोजना संख्या

सि.नं.	पशुजन्य मूल्य शृंखला	अनुमानित उप-आयोजना (सङ्ख्या)	जिल्ला (सङ्ख्या)
१.	दूध तथा दुधपदार्थ	२२५	२६ जिल्ला
२.	मासु तथा मासुजन्य पदार्थ	२२५	२६ जिल्ला
३.	च्याङ्गा पश्मना	५०	२ जिल्ला (मुस्ताङ र मनाङ)
कूल जम्मा		५००	२८ जिल्ला

एवम् प्रकार आयोजना अवधारणा विभिन्न विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाईहरू अन्तर्गत छनौट गरिने उप-आयोजनाहरूको सङ्ख्या तालिका-६ बमोजिम हुनेछ ।

तालिका-६: विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाई अनुसार निर्धारित उप-आयोजना सङ्ख्या

विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाई	जिल्ला सङ्ख्या	जम्मा छुट्याइएको उप-आयोजना सङ्ख्या			
		दूध	बाखा	च्याङ्गा/पश्चिमना	जम्मा
बिराटनगर	७	५८	५८	-	११६
हेटौँडा	७	५९	५९	-	११८
पोखरा	७	५०	५०	५०	१५०
बुटवल	७	५८	५८	-	११६
जम्मा	२८	२२५	२२५	५०	५००

१.६.२० उप-आयोजना अवधारणा पत्र तथा उप-आयोजना पूर्ण प्रस्तावहरूको मूल्याङ्कन एउटा जिल्लाबाट कम्तीमा पनि चार वटा उत्कृष्ट प्रस्तावहरू छनौट हुने प्रकारले गरिने छ । तर, कुनै जिल्लाबाट आवश्यक सङ्ख्यामा अवधारणा पत्र वा उप-आयोजना पूर्ण प्रस्तावहरू पेश नभएमा वा पेश भए पनि अवधारणा पत्र वा पूर्ण प्रस्तावहरू मूल्याङ्कन गर्दा आवश्यक संख्यामा योग्य नपाइएमा अन्य जिल्लाको सोही मूल्य शृंखलाका अवधारणा पत्र वा पूर्ण प्रस्ताव छनौट गरी माथि लक्षित संख्या पुऱ्याइनेछ । यसरी अन्य जिल्लाबाट संख्या पुऱ्याउदा प्रदेश स्तरीय समन्वय समितिबाट अनुमोदन गराइने छ । उप-आयोजना अवधारणा पत्र र पूर्ण प्रस्तावहरू पेश गर्न आयोजना व्यवस्थापन कार्यालयबाट सार्वजनिक सूचना मार्फत आह्वान गरिने छ ।

१.७. उप-आयोजनामा उत्पादनमूलक गठबन्धनको प्रारूप

१.७.१ उत्पादनमूलक गठबन्धन

निश्चित उद्देश्य प्राप्तीको लागि पशुजन्य पदार्थको उत्पादक र खरिदकर्ताबीच दुबै पक्षले लाभ पाउने गरी गरिएको मैत्रीपूर्ण सम्झौता उत्पादनमूलक गठबन्धन हो ।

उत्पादनमूलक गठबन्धनको सफल कार्यान्वयन पश्चात उप-आयोजना सञ्चालनमा:

- जोखिमको न्यूनीकरण हुनेछ ।
- प्राप्त हुने नाफा बाँडिनेछ ।
- अनुदान प्राप्त हुने भएकाले साझेदारीको कार्यान्वयन दिगो हुनेछ ।

१.७.२ उत्पादनमूलक गठबन्धनका साझेदार पात्रहरू

- पशुजन्य पदार्थका उत्पादक र उत्पादन गर्ने संस्था वा समूहहरू ।
- पशुजन्य पदार्थका एक वा सो भन्दा बढी खरिदकर्ताहरू ।
- सरकारी निकायहरू ।
- वित्तीय संस्थाहरू ।

१.७.३ उत्पादनमूलक गठबन्धनबाट हुने लाभ

१.७.३.१ पशुजन्य पदार्थका उत्पादकलाई

- उप-आयोजना प्रस्ताव मूल्याङ्कनका आधारमा सरकारी निकायबाट पूरक अनुदान प्राप्त हुने ।
- उत्पादन वृद्धि गर्ने प्राविधिक सहायता प्राप्त हुने ।
- उत्पादनको परिमाण र गुणस्तर वृद्धि गर्ने सहयोग प्राप्त हुने ।
- बजारमा उत्पादनको पहुँच सुनिश्चित हुने ।
- व्यवसायीहरू उद्यमी बन्न सहयोग पुग्ने ।
- व्यवसाय सञ्चालन गर्न बैड्क्बाट ऋण प्राप्त गर्ने सहयोग पुग्ने ।

१.७.३.२ पशुजन्य पदार्थका खरिदकर्तालाई

- बजारको माँग अनुसार आवश्यक परिमाणका बस्तु निर्धारित दरमा उत्पादकहरूबाट सजिलै प्राप्त हुने ।
- प्राप्त भएका पशुजन्य बस्तुहरू गुणस्तरीय हुने ।
- पशुजन्य बस्तुहरू उत्पादन हुने स्थान निश्चित हुने भएकोले दुवानी तथा अन्य लागत कम हुने ।

१.७.३.३ बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई

- लगानीको उपयुक्त वातावरण बन्ने ।
- लगानीमा जोखिम कम हुने ।
- प्राथमिकता प्राप्त पशुपालन क्षेत्रमा लगानी बढाने ।
- लगानी रकम समयमै असुली हुने ।
- पशुपन्छी बीमा अनिवार्य गरिएकोले लगानी सुरक्षित रहने ।

१.७.३.४ सरकारी निकायलाई

- पूरक अनुदानको सदुपयोग हुने ।

- उप-आयोजनाहरू दिगोरूपमा सञ्चालन हुने ।
- स्थानीय स्तरमै रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना हुने ।

१.७.४ गठबन्धन सम्झौताका किसिम

- उत्पादक-उत्पादकबीच हुने परस्पर लाभ सहितको मैत्रीपूर्ण समतल सम्झौता ।
- उत्पादक र खरिदकर्ताबीच हुने परस्पर लाभ सहितको मैत्रीपूर्ण ठाडो सम्झौता ।

१.७.५ आयोजनामा उत्पादनमूलक गठबन्धनका लक्षित मूल्य शृंखलाहरू

उत्पादनकर्ता र खरिदकर्ताबीचको उत्पादनमूलक गठबन्धनका आधारमा तयार पारिने निम्न मूल्य शृंखलाका उप-आयोजना सञ्चालनको लागि उप-आयोजना अवधारणा पत्र तथा उप-आयोजना पूर्ण प्रस्ताव पेश गर्ने योग्य आवेदक संस्थालाई मात्र पूरक अनुदान प्रदान गरिने छ । यस पद्धतिमा गठबन्धनका अर्का पात्र खरिदकर्तालाई अनुदान उपलब्ध गराइने छैन ।

१.७.५.१ दूध तथा दुग्धपदार्थ मूल्य शृंखलाका उत्पादनकर्ता तथा प्रशोधनकर्ताले उत्पादक कृषकबाट दूध संकलन गरेर भण्डारण तथा प्रशोधन गरी बिक्री गर्ने उद्देश्य राखेका उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने उद्देश्यले तयार पारेका उप-आयोजना अवधारणा पत्र तथा उप-आयोजना पूर्ण प्रस्तावहरू पूरक अनुदानका लागि योग्य हुनेछन् । यस अन्तर्गत सहकारीहरूले साइलेज उद्योग, मिनरल मिक्सर प्लान्ट तथा टी.एम.आर. उद्योग खोल्ल चाहेमा अवधारणा पत्र पेश गर्न सक्नेछन् । पशुपन्छीको दाना उद्योग खोल्ले सन्दर्भमा भने ग्रामीण क्षेत्रमा रहेका सहकारीहरूले मात्र उप-आयोजना अवधारणा पत्र पेश गर्न सक्नेछन् । तर, यी सबै उप-आयोजनाहरूबाट हुने उत्पादन बिक्रीको व्यवस्था सुनिश्चित गरिएको हुनुपर्नेछ ।

१.७.५.२ खसीबोकाको मासु तथा मासुजन्य पदार्थको मूल्य शृंखलामा उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने उद्देश्यले तयार पारिएका उप-आयोजना अवधारणा पत्र तथा उप-आयोजना पूर्ण प्रस्तावहरू अनुदानका लागि योग्य हुनेछन् । यस अन्तर्गत मासु प्रशोधनकर्ताहरूले पनि अनुदान प्रस्ताव गर्न सक्नेछन् तर, तिनीहरूबाट उत्पादन भएका प्रशोधित बस्तु खरिद गर्ने व्यवस्थाको समेत सुनिश्चितता गरिएको हुनुपर्ने छ ।

१.७.५.३ च्याँइग्रा तथा पश्मिना मूल्य शृंखलामा उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने उद्देश्यले तयार पारिएका उप-आयोजना अवधारणा पत्र तथा उप-आयोजना पूर्ण प्रस्तावहरू अनुदानका लागि योग्य हुनेछन् । यस अन्तर्गत पश्मिना प्रशोधनकर्ताहरूले पनि अनुदान प्रस्ताव पेश गर्न सक्नेछन् तर, त्यस्ता अनुदान प्रस्तावमा च्याँइ ग्रापालक कृषकहरूबाट पश्मिना खरिद गर्ने तथा आफूले उत्पादन गरेको तयारी बस्तु बिक्री गर्ने दुबै कुरा सुनिश्चित गरिएको हुनुपर्ने छ ।

१.७.६ उत्पादक र खरिदकर्ता

१.७.६.१ उत्पादक

- पशुबस्तु विशेषको उत्पादन शृंखलामा सङ्गठितरूपमा आवद्ध भएका कृषक समूह, सहकारी संस्था, उत्पादक सङ्घ, निजी फर्म र कम्पनी ।
- उत्पादित पशु, पशुजन्य उत्पादन तथा पशु उत्पादन सामग्रीहरूको बिक्री सुनिश्चित भए प्रशोधनकर्ता समेत ।

१.७.६.२ खरिदकर्ता

- पशु, पशुजन्य उत्पादन तथा पशु उत्पादन सामग्रीहरूको प्रशोधनकर्ता, मध्यस्थकर्ता, उपभोक्ता, वितरक, दुवानीकर्ता, सरकारी निकाय, सङ्कलनकर्ता, खुद्रा तथा थोक खरिदकर्ता आदि ।

१.७.७ उत्पादनमूलक गठबन्धन र आयोजनाको अपेक्षा

- आयोजनाको पूरक अनुदानले उत्पादन, प्रशोधन, गुणस्तर अभिवृद्धि र बजारीकरण जस्ता क्रियाकलापमा आवद्ध मूल्य शृंखलाका सबै पात्रहरूको प्रतिस्पर्धी क्षमता अभिवृद्धि हुने र सेवा, बस्तु तथा लगानीको क्षेत्रमा सहकार्य वृद्धि गर्ने उपयुक्त वातावरण तयार हुने ।
- पशुजन्य व्यवसाय र मूल्य शृंखलामा आवद्ध पात्रहरूलाई आफ्नो क्षमता र उत्पादनको गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न कति लगानी चाहिन्छ ? बजारमा आफूलाई स्थापित गराउन कस्तो सीपको आवश्यकता पर्दछ ? र, प्रारम्भिक उत्पादकहरूको उत्पादन कसरी बढी भन्दा बढी खरिद गर्न सकिन्छ ? भन्ने कुराको आंकलन गर्न सहयोग पुग्ने ।
- उत्पादन गरिने बस्तुहरूको गुणस्तर, खरिदकर्ता र बिक्री परिमाण तथा मूल्य आदि उप-आयोजनाको अवधारणा पत्र पेश गर्ने समयमा नै तय हुने ।
- उप-आयोजना कार्यान्वयनमा जाँदा उत्पादकहरू मुख्य तीनवटा विषय (क) उत्पादन लगानी, (ख) प्राविधिक सेवा (ग) व्यवसाय विकासमा केन्द्रीत हुने ।
  - उत्पादन लगानी भन्नाले सबै प्रकारका मेशिन, उपकरण, फार्म पूर्वाधार र सञ्चालन लगानी वा सुधारिएका बस्तुहरू जस्तै पशु आहारा, भेटेरिनरी औषधी, भ्याक्सीन तथा सिमेन आदि भन्ने बुझ्नु पर्छ ।
  - प्राविधिक सेवा अन्तर्गत उत्पादन, प्रशोधन, पशु स्वास्थ्य, सरसफाई र वातावरण लगायत बजार विकासको लागि चाहिने प्रसार सेवा र प्राविधिक सेवा समेत समेटिएको छ ।
  - व्यवसाय विकास अन्तर्गत उप-आयोजनाको व्यवस्थापन, लेखा, व्यवसाय प्रशासन र बजारीकरण सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि समेटिएको छ ।
  - लगानी सम्बन्धमा बैंक तथा वित्तीय संस्था र व्यवसायीहरूको स्व-लगानीलाई अनिवार्य शर्त मानिएको छ ।

(उप-आयोजना अवधारणा पत्र)

२.१ उप-आयोजना अवधारणा पत्र तयारी

आवेदकले अनुसूची-१ को ढाँचामा उप-आयोजना अवधारणा पत्र तयार पार्नुपर्ने छ ।

२.२ उप-आयोजना अवधारणा पत्रका लागि आवश्यक कागजातहरू

आवेदकले उप-आयोजना अवधारणा पत्रसाथ संलग्न गर्नुपर्ने कागजातहरू तालिका-७ मा उल्लेख गरे बमोजिम हुनेछन् ।

तालिका-७: उप-आयोजना अवधारणा पत्रसाथ पेश गर्नुपर्ने कागजातहरू

पेश गर्नु पर्ने कागजातहरू	कृषक समूह	सहकारी संस्थाहरू	उत्पादक सङ्घ तथा निजी फर्म र कम्पनीहरू
सम्बन्धित सरकारी कार्यालयमा दर्ता भएको प्रमाण-पत्र	साविकको जिल्ला पशु सेवा कार्यालय मार्फत गठन भई हाल क्रियाशील रहेको वा स्थानीय तहमा नियमानुसार दर्ता भएको ।	सहकारी ऐन २०७४ वा प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएको ।	सङ्घसंस्था दर्ता ऐम अन्तर्गत जिल्ला प्रशासन कार्यालय, घेरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, कम्पनी रजिस्ट्रारको कार्यालय वा प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएको ।
कम्तीमा छ महिनाको बैंकिङ कारोबारको स्टेटमेन्ट	भरखर दर्ता भएको संस्थाले बैंकमा खाता भएको प्रमाण (बैंक चेकबूकको फोटोकपी) तर पूरानो समूहले बैंक स्टेटमेन्ट पेश गर्नुपर्ने ।	भरखर दर्ता भएको संस्थाले बैंकमा खाता भएको प्रमाण (बैंक चेकबूकको फोटोकपी) तर पूरानो संस्थाले बैंक स्टेटमेन्ट पेश गर्नुपर्ने ।	भरखर दर्ता भएको संस्थाले बैंकमा खाता भएको प्रमाण (बैंक चेकबूकको फोटोकपी) तर, पुरानो संस्थाले बैंक स्टेटमेन्ट पेश गर्नुपर्ने ।
भ्याट वा प्यानमा दर्ता भएको प्रमाणपत्र	अवधारणा पत्र चरणमा नपर्ने तर, पूर्ण प्रस्ताव पेश गर्दा अनिवार्य पेश गर्नुपर्ने ।	पेश गर्नुपर्ने ।	पेश गर्नुपर्ने ।
पछिल्लो आ.व. को वार्षिक लेखा परीक्षण प्रतिवेदन (लेखापरीक्षण गराउनु पर्नेको हक्कमा)	अवधारणा पत्र चरणमा नपर्ने तर, आयोजना पूर्ण प्रस्तावसाथ पेश गर्नुपर्ने । दर्ता भएर एक आ.व. पूरा नगरेकाले आवेदकहरूले पेश गर्न नपर्ने तर, एक आ.व. पूरा गरिसकेकाले पेश गर्नुपर्ने ।	दर्ता भएर एक आ.व. पूरा नगरेकाले पेश गर्न नपर्ने तर, पुराना आवेदकले पेश गर्नुपर्ने ।	दर्ता भएर एक आ.व. पूरा नगरेकाले पेश गर्न नपर्ने तर, पुराना आवेदकले पेश गर्नुपर्ने ।

पेश गर्नु पर्ने कागजातहरू	कृषक समूह	सहकारी संस्थाहरू	उत्पादक सङ्घ तथा निजी फर्म र कम्पनीहरू
चालू आ.व.को लागि कर चुका प्रमाणपत्र	अवधारणा पत्र चरणमा नपर्ने तर, पूर्ण प्रस्तावसँग पेश गर्नुपर्ने । दर्ता भएर एक वर्ष पूरा नगरेकाले आवेदकले पेश गर्न नपर्ने ।	दर्ता भएर एक आ.व. पूरा नगरेकाले पेश गर्न नपर्ने तर, पुराना आवेदकले पेश गर्नु पर्ने ।	दर्ता भएर एक आ.व. पूरा नगरेकाले पेश गर्न नपर्ने तर, पुराना आवेदकले पेश गर्नु पर्ने ।
सामाजिक, वातावरणीय सुरक्षाको पालना गर्ने प्रतिवद्धता (अनुसूची-२ अनुसार)	पेश गर्नु पर्ने ।	पेश गर्नु पर्ने ।	पेश गर्नु पर्ने ।
आवश्यक जग्गाको उपलब्धताको प्रमाण	पेश गर्नु पर्ने ।	पेश गर्नु पर्ने ।	पेश गर्नु पर्ने ।
आफूले रोजेको बैंक वा वित्तीय संस्थाको ऋण लगानी गर्न सक्ने आशय पत्र	पेश गर्नु पर्ने	पेश गर्नु पर्ने ।	पेश गर्नु पर्ने ।
उत्पादनमूलक गठबन्धनको सम्झौता पत्र	पेश गर्नु पर्ने ।	पेश गर्नु पर्ने	पेश गर्नु पर्ने ।
स्थानीय तहलाई उप-आयोजना सञ्चालन सम्बन्धमा जानकारी गराएको पत्र	पेश गर्नु पर्ने	पेश गर्नु पर्ने	पेश गर्नु पर्ने

२.३ उप-आयोजना अवधारणा पत्र पेश गर्ने विधि

आयोजना व्यवस्थापन कार्यालयले सार्वजनिक सूचना मार्फत उप-आयोजना अवधारणा पत्र पेश गर्न आह्वान गरेपछि तोकिएको म्यादभित्र इच्छुक आवेदक संस्थाहरूले अनुसूची-३ बमोजिमको ढाँचामा उप-आयोजना अवधारणा पत्र तयार गरी सम्बन्धित विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाई वा भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्रमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्रमा अवधारणा पत्र बुझाएमा सोको जानकारी सम्बन्धित विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाईलाई गराउनु पर्नेछ ।

२.४ उप-आयोजना अवधारणा पत्र मूल्याङ्कन समिति

प्राप्त भएका उप-आयोजना अवधारणा पत्रहरू मूल्याङ्कन गर्नको लागि प्रत्येक विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाईमा निम्न अनुसारका पाँच सदस्य भएको एक उप-आयोजना अवधारणा पत्र मूल्याङ्कन समिति रहने छ ।

सम्बन्धित विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाई प्रमुख	संयोजक
विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाईका सम्बन्धित मूल्य शृंखला विज्ञ	सदस्य
प्रदेश मन्त्रालय वा निर्देशनालयका अधिकृत प्रतिनिधि	सदस्य
प्रदेश निर्देशनालयका अधिकृत प्रतिनिधि	सदस्य
विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाईका योजना अधिकृत	सदस्य-सचिव

२.५ उप-आयोजना अवधारणा पत्र मूल्याङ्कनका आधारहरू

विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाईले उप-आयोजना मूल्याङ्कन समिति मार्फत आवेदक संस्थाले पेश गरेका कागजातहरू रुजु गराई तालिका-८ र अनुसूची-४ बमोजिम मूल्याङ्कन गराउनेछ र सो प्राविधिक मूल्याङ्कनमा कम्तीमा ६०% अङ्क प्राप्त गर्ने उप-आयोजना अवधारणा पत्रहरूको अनुसूची-५ अनुसार स्थलगत प्रमाणीकरण गरिनेछ ।

तालिका-८: उप-आयोजना अवधारणा पत्र मूल्याङ्कनका आधारहरू

सि. नं.	मापदण्ड	अधिकतम भार	मूल्याङ्कनको आधार
१.	समग्र मूल्याङ्कन	१० प्रतिशत	क्रियाशीलता, भौतिक सुविधा, योग्य तथा तालिम प्राप्त प्राविधिकहरू
२.	महिला सहभागिता	१० प्रतिशत	अगुवाई गर्ने महिलाको सङ्ख्या, महिला सहभागिताको प्रतिशत, लाभान्वित हुने महिला सङ्ख्या
३.	व्यावसायिक स्पष्टता	१० प्रतिशत	आयोजना विकास उद्देश्यलाई योगदान दिन सक्ने, प्राविधिक तौरतरिका, कार्यान्वयन रणनीतिहरू, कार्यान्वयनमा देखिने जोखिम र जोखिम निराकरणका लागि अपनाइने विधिहरू

सि. नं.	मापदण्ड	अधिकतम भार	मूल्याङ्कनको आधार
४.	नवीनतम प्रविधिहरूको प्रयोग	१० प्रतिशत	नवीनतम प्रविधिको प्रयोग, रचनात्मक शैली, असल अभ्यासहरूको प्रयोग, कार्यान्वयन गर्न सकिने प्रस्ताव
५	उत्पादनमूलक गठबन्धनको क्रियाशीलता	१५ प्रतिशत	उत्पादनमूलक गठबन्धनको क्रियाशीलता, आधिकारिक सम्भौता पालनाको आधार र विगतको अनुभव
६.	उप-आयोजनाको दिगोपनाका स्पस्ट आधारहरू	१० प्रतिशत	हासिल हुने उपलब्धि र प्रतिफललाई दिगो राख्ने क्षमता, दीर्घकालीन लक्ष्यहरूको निर्धारण, व्यावसायिक वृद्धिको प्रक्षेपण
७.	लाभग्राहीको सहभागिता	१० प्रतिशत	प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा लाभान्वित हुने वर्ग
८.	प्रस्तावित उप-आयोजना सञ्चालनबाट प्राप्त हुने प्रतिफल	१५ प्रतिशत	उत्पादनमा वृद्धि, बिक्रीमा वृद्धि, गुणस्तरमा वृद्धि, व्यावसायिकतामा विश्वास
९.	वातावरणीय तथा सामाजिक सुरक्षा	१० प्रतिशत	वातावरणीय तथा सामाजिक सुरक्षा व्यवस्थापन योजना, जोखिम मूल्याङ्कन तथा निराकरणका उपायहरू

परिच्छेद-३

(स्थलगत प्रमाणीकरण)

आयोजनाको छनौट प्रक्रिया बमोजिम मूल्याङ्कनमा ६० प्रतिशत भन्दा बढी अंक प्राप्त गर्ने उप-आयोजना अवधारणा पत्र प्रस्ताव गर्ने आवेदक संस्थाहरूको नामावली तयार गरेर स्थलगत प्रमाणीकरण समिति मार्फत अनुसूची-५ बमोजिम स्थलगत अनुगमन गरी प्रमाणीकरण गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ । प्राप्त अवधारणा पत्रहरू मध्ये उपयुक्त, सक्षम, अनुभवी र प्रतिवद्ध आवेदक संस्था तथा उद्यमीहरूको प्रस्ताव छनौट गर्ने उद्देश्यले बस्तुगत मूल्याङ्कनको लागि स्थलगत प्रमाणीकरणको व्यवस्था गरिएको हो ।

यस स्थलगत प्रमाणीकरणको उद्देश्य र प्रक्रियाहरूको विवरण निम्नानुसार हुनेछः

३.१ स्थलगत प्रमाणीकरणको उद्देश्य

- (क) उत्पादनमूलक गठबन्धनको आधारमा तयार पारिएका र प्रारम्भिक मूल्याङ्कनबाट छनौट भएका आवेदक संस्थाहरूको उप-आयोजना सञ्चालन सम्बन्धी आवश्यक ज्ञान, सीप, अनुभव तथा संस्थागत क्षमताको मूल्याङ्कन गर्ने ।
- (ख) प्रस्तावित उप-आयोजना सञ्चालन गर्ने स्थान भौगोलिक तथा प्राविधिक दृष्टिकोणबाट उपयुक्त भए/नभएको हर्ने ।
- (ग) उप-आयोजना कार्यान्वयनबाट वातावरणमा पर्न सक्ने प्रभाव तथा अवलम्बन गरिनुपर्ने सामाजिक सुरक्षाका उपायहरू सम्बन्धमा आवेदक संस्थाको संवेदनशीलता मूल्याङ्कन गरी उपयुक्त सुभावहरू दिने ।

३.२ स्थलगत प्रमाणीकरणको कार्यक्षेत्र

स्थलगत प्रमाणीकरणको कार्यक्षेत्र निम्न अनुसार हुनेछः

- (क) आवेदक संस्थाहरूले अवधारणा पत्रसाथ पेश गरेका प्रमाण तथा कागजातहरूको सक्कल प्रति रूजु गरी आयोजनाको अनुदान सिद्धान्त र योग्यताको आधारसँग मिल्छन् वा मिल्दैनन ? स्थलगत रूपमा हर्ने ।
- (ख) आवेदक संस्थाले प्रस्ताव गरेको उत्पादनमूलक गठबन्धन प्रस्तावित उप-आयोजना स्थलमा कार्यान्वयन गर्ने प्राविधिक, भौगोलिक र आर्थिक आदि दृष्टिकोणबाट उपयुक्त छ/छैन ? यकिन गर्ने ।
- (ग) प्रस्ताव स्वीकृत भई उप-आयोजना कार्यान्वयनमा आएको अवस्थामा सोबाट वातावरणमा पर्नसक्ने प्रभाव एकीन गर्नुको साथै प्रस्तावलाई आयोजनाको वातावरण तथा सामाजिक व्यवस्थापन ढाँचा अनुसार परीक्षण गरी देहाय अनुसार वर्गीकरण गर्ने:

वर्गीकरण-१: नकारात्मक सूचीमा पर्ने उप-आयोजना प्रस्तावहरू (पूरक अनुदान उपलब्ध नहुने) ।

वर्गीकरण-२: वातावरण सुरक्षा ऐन/नियमावली अनुसार वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन वा प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण गर्नु पर्ने उप-आयोजना प्रस्तावहरू ।

वर्गीकरण-३: वातावरण आचार संहिता तयार गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने उप-आयोजना प्रस्तावहरू ।

वर्गीकरण-४: वातावरण सुरक्षाको लागि अनुगमन मात्र गरे पुग्ने उप-आयोजना प्रस्तावहरू ।

वर्गीकरण “१” मा पर्ने प्रस्तावहरू भए सोभै स्थलगत निरीक्षणबाट अस्वीकृत गर्ने । त्यस्तै वर्गीकरण “२” मा पर्ने प्रस्तावहरू भए आयोजना पूर्ण प्रस्ताव पेश गर्ने समयमा थप दुई महिना समय दिई आवश्यक प्रमाण सहित पूर्ण प्रस्ताव पेश गर्न आवेदक संस्थालाई जानकारी गराउने तथा वर्गीकरण “३” र “४” मा परेका प्रस्तावहरूलाई मात्र स्थलगत प्रमाणीकरण पछि अन्य मूल्याङ्कन समेतको आधारमा उप-आयोजना पूर्ण प्रस्ताव पेश गर्न आमन्त्रण पत्र दिने/नदिने निर्णय गर्ने ।

(घ) आवेदक संस्थाले हाल कुनै अन्य बैदेशिक, सरकारी, गैरसरकारी वा निजी संस्थाको अनुदान सहयोग प्राप्त गरेको छ/छैन यकीन गर्ने र अनुदान सहयोगमा दोहोरोपना आउन नदिने । आवेदकले प्रस्ताव गरेको कामको लागि कृषि तथा पशुपन्थी विकास मन्त्रालय वा अन्य सरकारी एवम् दातृ निकायहरूबाट विगत २ वर्ष यता रु. १० लाख वा सो भन्दा बढी रकमको आर्थिक, बस्तुगत तथा प्राविधिक सहयोग प्राप्त गरेको भए त्यस्ता आवेदकहरूलाई आयोजनाबाट प्रदान गरिने अनुदानका लागि पूर्ण प्रस्ताव पेश गर्न आमन्त्रण पत्र जारी नगर्ने ।

(ङ) आवेदक संस्थामा सुशासनको स्थिति के छ र पूरक अनुदान स्वीकृत भएमा निर्धारित समयमा प्रस्तावित कार्यहरू सम्पादन गर्न प्रस्तावक संस्था सक्षम छ वा छैन ? सुनिश्चित गर्ने ।

(च) आवेदक संस्थाको संस्थागत, प्राविधिक तथा वित्तीय क्षमता मूल्याङ्कन गरी आयोजनाको पूरक अनुदानको उद्देश्य अनुरूप संस्थाले कबुल गर्ने/गरेको लगानीको हिस्सा व्यहोर्न आवेदक संस्था “सक्षम” छ/छैन ? वित्तीय तथा संस्थागत क्षमता यकिन गर्ने ।

(छ) आवेदनमा सहभागी उत्पादनमूलक गठबन्धनका साझेदार संस्थाहरूबीचको अन्तर सम्बन्धको विश्वसनीयताको मूल्याङ्कन गर्ने ।

३.३ स्थलगत प्रमाणीकरण समिति

छनौट भएका उप-आयोजना अवधारणा पत्रहरूको स्थलगत प्रमाणीकरण गर्ने प्रयोजनको लागि प्रत्येक विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाईमा सम्बन्धित भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्रको प्रमुखको संयोजकत्वमा देहायका पदाधिकारीहरू भएको एउटा चार (४) सदस्यीय स्थलगत प्रमाणीकरण समिति गठन गरिनेछ । उक्त समितिले कार्यबोधको आधारमा उप-समितिहरू गठन गरी स्थलगत प्रमाणीकरण गर्ने अधिकार प्रत्यायोजन गर्न समेत सक्ने छ ।

भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र प्रमुख	संयोजक
सम्बन्धित नगर वा गाउँपालिका पशु सेवा शाखाका प्रतिनिधि	सदस्य
विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाईका विज्ञ प्रतिनिधि	सदस्य
विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाईका अधिकृत	सदस्य-सचिव

३.४ स्थलगत प्रमाणीकरण समितिको काम

- (क) स्थलगत प्रमाणीकरण समितिले सर्वप्रथम संस्थाको तर्फबाट आवेदन दिने व्यक्ति, अवधारणा पत्रमा उल्लेखित सम्पर्क व्यक्ति र संस्थाको कार्यकारी प्रमुख वा अध्यक्ष उपलब्ध हुने/नहुने पत्ता लगाई सो अनुसार प्रमाणीकरण भ्रमण गर्ने मिति र समय निर्धारण गर्नु पर्नेछ । समितिले उत्पादनमूलक गठबन्धनमा समावेश सबै पक्षलाई प्रस्तावित उप-आयोजना स्थलमा उपस्थित गराई अनुसूची-५ बमोजिम सम्बन्धित संस्थाको स्थलगत निरीक्षण गर्नेछ । कुनै खरिदकर्ता प्रस्तावित उप-आयोजना स्थल भन्दा फरक जिल्लाको भए उसको समेत निरीक्षण गर्नुपर्नेछ ।
- (ख) आवेदक संस्थासँग उप-आयोजना अवधारणा पत्रसाथ पेश गरेका सबै कागजातहरूको सक्कल प्रमाणहरू माँगी तिनको सत्यता परीक्षण गर्नेछ ।

३.५ स्थलगत प्रमाणीकरणमा स्पष्ट हुनुपर्ने विषयहरू

- प्राविधिक उपयुक्तता ।
- सो उप-आयोजना प्रस्ताव स्वीकृत भई सञ्चालन भएमा वातावरणमा पर्न सक्ने प्रभाव ।
- सम्बन्धित मूल्य शृंदृखलामा प्रस्तावित उत्पादनमूलक गठबन्धनको अनुभव ।
- प्रस्तावित मूल्य शृंदृखलाको उत्पादनमूलक गठबन्धनमा आवेदक संस्थाको भूमिका ।
- संस्थाको हालको स्थिति-प्रारम्भिक उत्पादनको हकमा पशुधन संख्या तथा प्रशोधित बस्तुहरूको हकमा उत्पादन तथा उत्पादकत्व र बिक्री परिमाण ।
- संस्थाको दुई वर्षसम्मको भौतिक प्रगति (उत्पादन, उत्पादकत्व र बिक्री परिमाण) ।
- उप-आयोजनाको क्रियाकलापमा सहभागी हुने समूह, संस्था र प्रत्यक्ष लाभान्वित हुने वर्ग र घरधुरी संख्या ।
- प्रत्यक्ष लाभान्वित हुने समूह/घरधुरीको सहभागिता स्थिति र तिनले व्यहोर्ने अंशको प्रतिवद्धता ।
- संस्थामा हाल उपलब्ध भौतिक पूर्वाधार तथा मुख्य मेशिनरी औजार एवम् सवारी साधन ।
- आवेदकको वित्तीय अवस्था ।
- हाल संस्थालाई सहयोग उपलब्ध गराउने संस्थाहरूको नाम, सहयोगको प्रकृति र परिमाण ।
- संस्थाको क्रियाशीलता ।

- उप-आयोजना सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने जमीन (उत्पादकहरूको हकमा)।
- संस्थामा सुशासन तथा पारदर्शिताको स्थिति।
- समितिले आवश्यक महसुस गरेका अन्य कुनै विषय।
- आवेदक संस्थाले विगतमा अनुदान लिए/नलिएको र लिएको भए सोको कार्य प्रगति।
- विगतमा सोही प्रकारको कार्य सो क्षेत्रमा गरे/नगरेको र गरेको भए सोको हालको अवस्था।

३.६ स्थलगत प्रमाणीकरणमा परीक्षण गरिने कागजातहरू

समितिले आवेदक संस्थाले उप-आयोजना अवधारणा पत्रमा समावेश गरेका प्रमाण-पत्र तथा कागजातहरू हेरी प्रत्येक आवेदक संस्थासँग तालिका-९ अनुसारका कागज/प्रमाणहरू छन्/छैनन् परीक्षण गर्नेछ। स्थलगत प्रमाणीकरणको प्रतिवेदनको ढाँचा अनुसूची-६ बमोजिम हुनेछ। स्थलगत प्रमाणीकरण टोलीको मूल्याङ्कन र निर्णय अनुसूची-७ बमोजिम हुनेछ।

तालिका-९: स्थलगत प्रमाणीकरणको समयमा आवेदकले पेश गर्नुपर्ने कागजातहरू

पेश गर्नुपर्ने कागजातहरू	कृषक समूह	सहकारी संस्थाहरू	उत्पादक सङ्घ तथा निजी फर्म र कम्पनीहरू
सम्बन्धित सरकारी कार्यालयमा दर्ता भएको प्रमाण	साविकको जिल्ला पशु सेवा कार्यालय मार्फत गठन भई हाल क्रियाशील रहेको वा स्थानीय तहमा नियमानुसार दर्ता भएको।	सहकारी ऐन २०७४ वा प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएको।	सङ्घसंस्था दर्ता ऐन अन्तर्गत जिल्ला प्रशासन कार्यालय, घेरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, कम्पनी रजिस्ट्रारको कार्यालय वा प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएको।
कम्तिमा ६ महिनाको बैंकिङ्ग कारोबारको स्टेटमेन्ट	हालसाल दर्ता भएको संस्थाले बैंकमा खाता भएको प्रमाण (बैंक चेकबूकको फोटोकपी) तर, पुरानो समूहले बैंक स्टेटमेन्ट पेश गर्नुपर्ने।	भरखर दर्ता भएको संस्थाले बैंकमा खाता भएको प्रमाण (बैंक चेकबूकको फोटोकपी) तर, पुरानो संस्थाले बैंक स्टेटमेन्ट पेश गर्नुपर्ने।	भरखर दर्ता भएको संस्थाले बैंकमा खाता भएको प्रमाण (बैंक चेकबूकको फोटोकपी) तर, पुरानो संस्थाले बैंक स्टेटमेन्ट पेश गर्नुपर्ने।
भ्याट वा प्यानमा दर्ता भएको प्रमाणपत्र (उप-आयोजना पूर्ण प्रस्ताव पेश गर्दा सबै कागजातहरू अनिवार्य पेश गर्नुपर्ने।)	अवधारणा पत्र चरणमा नपर्ने तर, उप-आयोजना पूर्ण प्रस्ताव पेश गर्दा अनिवार्यरूपमा पेश गर्नुपर्ने।	पेश गर्नुपर्ने	पेश गर्नुपर्ने।

पेश गर्नुपर्ने कागजातहरू	कृषक समूह	सहकारी संस्थाहरू	उत्पादक सङ्घ तथा निजी फर्म र कम्पनीहरू
पछिल्लो आ.व. को बार्षिक लेखा परीक्षण प्रतिवेदन (लेखा परीक्षण गर्नु पर्नेको हकमा)	अवधारणा पत्र चरणमा नपर्ने तर, पूर्ण प्रस्तावसँग पेश गर्नुपर्ने। दर्ता भएर एक आ.व. पूरा नगरेकाले आवेदकहरूले पेश गर्न नपर्ने तर, एक आ.व.पूरा गरिसकेकाले पेश गर्नु पर्ने।	दर्ता भएर एक आ.व. पूरा नगरेकाले पेश गर्नु नपर्ने तर, पुराना आवेदकले पेश गर्नुपर्ने।	दर्ता भएर एक आ.व. पूरा नगरेकाले पेश गर्नु नपर्ने तर, पुराना आवेदकले पेश गर्नुपर्ने।
चालू आ.व.को करचुक्ता प्रमाणपत्र	अवधारणा पत्र चरणमा नपर्ने तर, पूर्ण प्रस्तावसाथ पेश गर्नुपर्ने। दर्ता भएर एक वर्ष पूरा नगरेका आवेदकले नपर्ने तर, पुरानाले पर्ने।	दर्ता भएर एक आ.व. पूरा नगरेकाले पेश गर्नु नपर्ने तर, पुराना आवेदकले पेश गर्नुपर्ने।	दर्ता भएर एक आ.व. पूरा नगरेकाले पेश गर्नु नपर्ने तर, पुराना आवेदकले पेश गर्नुपर्ने।
सामाजिक वातावरणीय सुरक्षाको पालना गर्ने प्रतिवद्धता	पेश गर्नुपर्ने	पेश गर्नुपर्ने	पेश गर्नुपर्ने
आवश्यक जग्गाको उपलब्धताको प्रमाण	पेश गर्नुपर्ने	पेश गर्नुपर्ने	पेश गर्नुपर्ने
आफूले रोजेको वित्तीय संस्थाबाट ऋण लगानी गर्न सक्ने आशय पत्र	पेश गर्नुपर्ने	पेश गर्नुपर्ने	पेश गर्नुपर्ने
उत्पादनमूलक गठबन्धनको अनुसूची-८ बमोजिमको सम्झौता पत्र	पेश गर्नुपर्ने	पेश गर्नुपर्ने	पेश गर्नुपर्ने
स्थानीय तहलाई उप-आयोजना सञ्चालन सम्बन्धी जानकारी गराएको पत्र	पेश गर्नुपर्ने	पेश गर्नुपर्ने	पेश गर्नुपर्ने

३.७ स्थलगत प्रमाणीकरण मूल्याङ्कनका आधार

(क) स्थलगत प्रमाणीकरण गर्दा मूल्याङ्कन समितिले तालिका-१० को आधारमा अनुसूची-५ बमोजिम अड्क प्रदान गर्नेछ।

तालिका-१०: स्थलगत प्रमाणीकरण मूल्याङ्कनका आधार

क्र.सं.	सूचक	अधिकतम अंक
१	सम्बन्धित मूल्य शृंखलामा संस्थाको दखल/अनुभव	१०
२.	संस्थाको क्रियाशीलता	१०
३	संस्थाको वित्तीय स्थिति/हैसियत	१०
४	संस्थामा हाल उपलब्ध भौतिक पूर्वाधार (जमीन, भवन, बाटो, बिजुली आदि)	१०
५	सवारी साधन, ठूला मेशिन र अन्य आवश्यक उपकरणहरू	१०
६	लाभग्राहीको सहभागिता (प्रत्यक्ष लाभान्वित वर्ग, लैंगिक स्थिति तथा संख्या)	१०
७	उत्पादन, उत्पादकत्व तथा बिक्री लक्ष	१०
८	उत्पादनमूलक गठबन्धनका साझेदार पात्रहरूको सक्रियता र खरिदकर्ताको खरिद क्षमता	१०
९	पेश गरेका कागजातहरूको स्पष्टता	१०
१०	आवश्यक पर्ने जग्गाको उपलब्धता (उत्पादनकर्ता भएमा १ रोपनी प्रति गाई भैंसी अथवा ४ बाख्त्राका दरले १-५० रोपनीसम्म, प्रशोधनकर्ता भएमा नयाँ संरचना बनाउन आवश्यक पर्ने जग्गा)	१०
	जम्मा	१००

(ख) बुँदा ३.७ (क) अनुसारको मूल्याङ्कनमा ५० प्रतिशत भन्दा बढी अंक प्राप्त गर्ने आवेदकहरूलाई उप-आयोजना पूर्ण प्रस्ताव पेश गर्न सफल भएको मानिने छ र स्थलगत प्रमाणीकरण सम्पन्न भएपछि सफल भएका आवेदक संस्थाहरूको क्रमवद्ध सूची तयार गरी उप-आयोजना पूर्ण प्रस्ताव माँग गर्ने स्वीकृतिको लागि सम्बन्धित विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाई मार्फत प्रदेश स्तरीय समन्वय समितिमा पेश गरिनेछ ।

(ग) उप-आयोजना अवधारणा पत्र मूल्याङ्कन र स्थलगत प्रमाणीकरणमा छनौट हुन नसकेका आवेदक संस्थाहरूको हकमा विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाईबाट छनौट नहुनुको कारण जनाई अनुसूची-९ बमोजिम जानकारी दिइने छ ।

३.८ स्थलगत प्रमाणीकरण समितिको आचार संहिता

(क) प्रस्तावित उप-आयोजना स्थलमा स्थलगत प्रमाणीकरण टोली पूर्व निर्धारित समयमा पुग्ने छ र ट्राफिक जाम, हड्डताल, बन्द, पाहिरो, बाढी आदि विशेष परिस्थितिजन्य कारणले पुग्न ढिलो हुने भएमा सम्बन्धित संस्थालाई टोली संयोजकले परिवर्तित समय र मिति बारे समयमै जानकारी गराउने छ ।

(ख) टोलीले स्थलगत प्रमाणीकरण कार्यमा विश्वसनीयता, निष्पक्षता र पारदर्शिता कायम गर्ने छ ।

(ग) टोलीले प्रमाणीकरण कार्य मैत्रीपूर्ण ढंगबाट सञ्चालन गर्ने/गराउने छ ।

(घ) कुनै आवेदक संस्थाले पेश गरेको अवधारणा पत्र स्थगन वा अस्वीकृत गर्नुपर्दा समितिले सम्बन्धित संस्थालाई उचित कारणहरू सहित जानकारी दिनु पर्ने छ ।

- (ङ) टोलीले उल्लेख गरेको अवधारणा पत्र अस्वीकृत गर्नुपर्ने कारण आवेदक संस्थालाई चित्त नबुझेको अवस्थामा सो स्थलगत प्रमाणीकरण सम्पन्न भएको मितिले १५ (पन्थ) दिन भित्र गुनासो व्यवस्थापन समिति समक्ष लिखित आवेदन गर्न सक्ने कुरा समितिले प्रस्तावकलाई जानकारी गराउने छ ।
- (च) समितिको संयोजकले विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाई प्रमुखलाई सम्भव भएसम्म स्थलगत प्रमाणीकरणको नतिजा र अन्य जानकारीहरू नियमितरूपमा अवगत गराउनु पर्नेछ ।
- (छ) विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाई तहबाट समाधान हुन नसकेको गुनासो मात्र आयोजना निर्देशक समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

३.९ विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाई प्रमुखको जिम्मेवारी

- (क) कुनै आवेदक संस्थाले स्थलगत प्रमाणीकरण टोलीको कार्य सम्पादन सम्बन्धमा कुनै प्रकारको गुनासो, सवाल वा सरोकार उठाई लिखित उजुर गरेमा र सो गुनासो सम्बोधन गर्न आवश्यक देखिएमा सो उजुर प्राप्त भएको मितिले १५ (पन्थ) कार्य दिनभित्र प्रस्तावित उप-आयोजना स्थलमा दोम्हो स्थलगत प्रमाणीकरण टोली पठाउने ।
- (ख) नियमितरूपमा सूक्ष्म किसिमबाट स्थलगत प्रमाणीकरण समितिको कार्य र निर्णय प्रक्रियालाई अनुगमन गर्ने ।

३.१० स्थलगत प्रमाणीकरण प्रक्रिया

स्थलगत प्रमाणीकरणको कार्य निम्न अनुसारका ४ (चार) चरणमा विभाजन गरिएको छ:

- (१) प्रथम चरण : परिचय र भेटघाट ।
- (२) दोम्हो चरण : उप-आयोजना सञ्चालन गर्ने प्रस्तावित स्थलको प्राविधिक उपयुक्तता मूल्याङ्कन ।
- (३) तेस्रो चरण : प्रस्ताव कार्यान्वयनबाट वातावरणमा पर्ने प्रभावहरूको मूल्याङ्कन ।
- (४) चौथो चरण : निर्धारित मापदण्डको आधारमा प्राविधिक सोच, विधि, संस्थागत तथा वित्तीय क्षमताको आंकलन ।

परिच्छेद-४

(विविध)

४.१ उप-आयोजना पूर्ण प्रस्ताव पेश गर्नुपर्ने

विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाईबाट बुँदा ३.७ (ख) अनुसार पेश भएको प्रस्ताव प्रदेश स्तरीय समन्वय समितिबाट स्वीकृत भएपछि विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाईहरूले आ-आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्रका छनौट भएका उप-आयोजना अवधारणा पत्र पेश गर्ने आवेदकहरूलाई उप-आयोजना पूर्ण प्रस्ताव तयार पारी पेश गर्न समयावधि र शर्तहरू तोकी अनुसूची-१० बमोजिम जानकारी गराउने छन्।

आयोजनाबाट प्रवाह हुने पूरक अनुदान प्राप्त गर्न आवेदकले तोकिएका शर्तहरू पालना गरी आयोजनाद्वारा निर्धारित ढाँचामा उप-आयोजना पूर्ण प्रस्ताव पेश गर्नुपर्ने छ।

४.२ अनुदान उपयोगका शर्तहरू

आयोजनाबाट उपलब्ध हुने पूरक अनुदानको रकम निम्न क्रियाकलापहरूमा खर्च गर्न पाइने छैन:

- कार्य सञ्चालन खर्चमा कूल उप-आयोजनाको लागतको ३० प्रतिशत भन्दा बढी रकम।
- जग्गा खरिद।
- भाडामा लिएको जग्गामा पक्की भौतिक संरचनाहरू निर्माण।
- अनुदान सम्भौतामा उल्लेख गरिने अन्य शर्तहरू।

४.३ अनुदान रकम भुक्तानी

(क) आयोजनाले मूल्याङ्कनमा आधारित अनुदान रकम भुक्तानी पद्धति पालना गर्नेछ। जस अनुसार अनुदान रकम अनुदानग्राहीसँग भएको सम्भौता अनुरूप उल्लेखित कोशे दुड्गा र तोकिएका क्रियाकलापहरू सम्पन्न भए/नभएको स्थलगत मूल्याङ्कन पछि मूल्याङ्कन नर्तिजाको आधारमा बढीमा ३ (तीन) किस्तामा उपलब्ध गराइने छ।

(ख) अनुदान सम्भौतामा अनुदान रकम भुक्तानीको शर्त तालिका-११ अनुसार हुनेछ।

तालिका-११: पूरक अनुदान रकम भुक्तानी तालिका

चरण	लगानी प्रतिवद्वता		कार्य प्रगति	आयोजनाबाट हुने अनुदान भुक्तानी
	स्वलगानी	वित्तीय संस्थाको क्रृण		
पहिलो कोशेदुङ्गा (माइलस्टोन) को कार्य प्रगति	५० प्रतिशत	५० प्रतिशत	पहिलो कोशेदुङ्गाको कार्य पूरा	पहिलो कोशेदुङ्गाको कूल खर्चको ५० प्रतिशत
दोस्रो कोशेदुङ्गा (माइलस्टोन) को कार्य प्रगति	५० प्रतिशत	५० प्रतिशत	दोस्रो कोशेदुङ्गाको कार्य पूरा	दोस्रो कोशेदुङ्गाको कूल खर्चको ५० प्रतिशत
अन्तिम कार्य सम्पन्न			अन्तिम कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन पेश	सम्फौता अनुसारको भुक्तानी गर्न बाँकी रकम

(ग) अनुदान रकम भुक्तानीका अन्य शर्तहरू अनुदान सम्फौतामा उल्लेख गरिए अनुसार हुनेछन् ।

४.४ अनुदान प्रक्रिया रद्द गर्न सकिने

आवेदक संस्थाले आफ्नो उप-आयोजना अवधारणा पत्र वा उप-आयोजना पूर्ण प्रस्ताव कुनै एजेन्ट वा बिचौलिया मार्फत पेश गरेमा वा अवधारणा पत्र वा उप-आयोजना पूर्ण प्रस्तावमा गलत तथ्याङ्कहरू प्रयोग गरेमा वा कुनै किसिमले अनुदान दुरुपयोग गरेको पाइएमा त्यस्तो अनुदान प्रक्रिया आयोजनाले कुनै पनि समयमा रद्द गर्न सक्नेछ ।

ਅਨੁਸੂਚੀਹਰਾ

अनुसूची-१: उप-आयोजना अवधारणा पत्र तयार गर्ने ढाँचा/नमूना

आवेदकहरूले निम्नानुसारको ढाँचामा उप-आयोजना अवधारण पत्र तयार गर्नु पर्नेछ । यसकोलागि आवश्यक पर्ने पुष्ट्याईका आधार खुल्ने कागजातहरू पनि साथमा संलग्न गर्नु पर्नेछ । अवधारणा पत्रमा उल्लेख भएका तथ्याङ्क तथा अन्य विवरणहरू पुष्टि गर्न आवेदकले पहिले पेश गरेका सबै कागजातहरूको सकलप्रति देखाउनु पर्नेछ । आवेदकले अवधारणा पत्रसाथ पेश गरेको र सकल कागजातमा भिन्नता देखिएमा आवेदक कालो सूचीमा पर्ने भएकोले उप-आयोजना अवधारणा पत्र पेश गर्दा सबै कागजातहरू यकीन गरेर मात्र पेश गर्नु पर्छ । उप-आयोजना अवधारणा पत्र साथ पेश गर्नु पर्ने सबै कागजातहरू समावेश भए नभएको रूजु गरेर मात्र पेश गर्नु पर्नेछ ।

१. आवेदक संस्था

१.१ आवेदक संस्थाको नाम तथा ठेगाना

आवेदकको प्रकार:

कृषक समूह :

सहकारी संस्था :

उत्पादक सङ्घ :

सम्पर्क ठेगाना

फोन :

फ्याक्स :

ई-मेल :

आवेदक संस्थाको अध्यक्ष, सचिव वा संस्थाको जिम्मेबार व्यक्तिको नाम र योग्यता

नाम	लिङ्ग	योग्यता
अध्यक्ष		
सचिव		

१.२ संस्थाको परिचय र विवरण

स्थापना मिति :

दर्ता मिति :

सञ्चालक समिति / कार्य समिति पदाधिकारीहरूको नामावली

प्रस्ताव पेश गर्ने बारे सञ्चालक समितिको निर्णय र निर्णय मिति :

साधारण सदस्य संख्या : (क) पुरुष..... (ख) महिला .....

शेयर सदस्य सदृख्या : (क) पुरुष..... (ख) महिला .....

स्थापना कालका क्रियाकलापहरू :

हालका क्रियाकलापहरू :

हालसम्म सम्पन्न मुख्य-मुख्य कार्यहरू :

१.३ खरिदकर्ता र वितरक

मुख्य क्रेता/वितरक संस्थाको नाम/ठेगाना/फोन नं.:

खरिद गरिने उत्पादनहरू :

परिमाणः

गुणस्तरः

प्रति इकाई औसत मूल्यः

तपाईंले कुन क्रेतालाई आफूले उत्पादन गरेको के, कति परिमाणमा, कस्तो गुणस्तरका उत्पादनहरू बिक्री गर्नुहुन्छ र तिनको औसत मूल्य कति हो सो पनि उल्लेख गर्नुहोस् ।¹

१.४ कुनै सरकारी वा गैरसरकारी निकायबाट पहिले अनुदान लिएको भए विवरण

उद्देश्य :

स्रोत/अनुदान दिने निकाय :

मिति :

अनुदान रकम :

१.५ ऋण लिएको विवरण

बैंक तथा वित्तीय संस्था :

ईजाजत प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्था वा सहकारीबाट लिएको ऋणको विवरण

लगानी गर्ने बैंक वित्तीय संस्था	ऋण लिनुको उद्देश्य	रकम रु.	ऋण लिएको मिति	ऋण लिएको अवधि (महिना/वर्ष)	सम्पूर्ण ऋण चुक्ता गरेको मिति

१.६ ऋण तिर्न बाँकी छ/छैन ? भए:

ऋण रकम रु. :

अवधि :

उद्देश्य :

कसबाट लिएको :

ऋण तिर्न नसक्नु/ढिला हुनको कारण :

¹ यदि उत्पादक संस्था वा यसका सदस्यहरूले धेरै क्रेताहरूलाई बिक्री गर्ने गरेको भए सो पनि उल्लेख गर्ने र गत आ.व.को बिक्रीको औसत परिमाण, गुणस्तर र मूल्य पनि उल्लेख गर्ने ।

१.७ स्वामित्व, शासकीय प्रारूप र सदस्यता

आवेदक संस्थाका विवरणहरू

महिला :

पुरुष :

जम्मा कर्मचारी सङ्ख्या: महिला ..... पुरुष .....

संस्थाका प्रमुख व्यक्तिहरू/मुख्य लगानीकर्ताको नाम :

निजी कम्पनीको हकमा प्रमुख व्यक्तिहरूको नाम/तिळङ्गः

गत आ.व. मा सञ्चालक समितिको बैठक संख्या (उत्पादक संस्थाको हकमा बैठकको माइन्युटको प्रतिलिपि संलग्न गर्नु पर्ने) :

संस्थामा तलबी कर्मचारी छन् (उत्पादक संस्था र निजी कम्पनीको हकमा) ?

भएमा:

संख्या:

शैक्षिक योग्यता :

अनुभव :

लेखा हेर्ने कर्मचारी छन् (उत्पादक संस्था र निजी कम्पनीको हकमा) ?

भएमा:

शैक्षिक योग्यता :

अनुभव :

कुनै प्राविधिक कर्मचारी (उत्पादक संस्था र निजी कम्पनीको हकमा) छन् ?

भएमा:

शैक्षिक योग्यता :

अनुभव :

संख्या :

आमदानी खर्चको वार्षिक लेखा परीक्षण गरिएको छ ?

छ भने :

(क) कहिलेदेखि :

(ख) लेखा परीक्षकको नाम :

(ग) गत आ.व.को लेखा परीक्षण प्रतिवेदनको प्रतिलिपि पेश गर्ने ।

सञ्चालक समिति/बोर्ड अफ डाइरेक्टरमा कति जना सदस्य हुनुहुन्छ ?

संख्या:

महिला:

पुरुष:

१.८ वित्तीय अवस्था :

निम्न विवरणहरू भर्नुहोस् :

गत आ.व.को आर्थिक कारोबार रकम रु .....

विगत आ.व. मा कर कटाएर भएको नाफा रु.....

गत आ.व.को अन्तमा भएको कूल सम्पत्तिको मूल्य रु.....

भौतिक सम्पत्ति

जग्गा :

क्षेत्रफल :

जग्गाको प्रकार (सहरी, कृषि, चरन, रुखविरुद्ध भएको आदि) :

प्रचलित बजार मूल्य :

घर भए प्रकार (कार्यालय, उत्पादन अन्य) :

बजार मूल्य रु. ....

मेशिन/उपकरण रु ....

मेशिन/उपकरणको बजार मूल्य रु.....

सवारी साधनको सूची र तिनको बजार मूल्य :

पशु सङ्ख्या (उन्त वा स्थानीय छुट्याउने)

घाँस र चरनका लागि उपलब्ध जग्गा (औसत र अधिकतम, न्यूनतम) :

वित्तीय विवरण:

मौज्जात रहेको नगद :

बैंकमा भएको नगद :

बैंकको नाम :

वित्तीय संस्थाको नाम :

लिनु पर्ने रकम (कोबाट कति) :

पूँजीगत दायित्वः

तिर्नु पर्ने भाखा नाघेको ऋण (कति रकम कसलाई तिर्नु पर्ने) ?

अन्य तिर्नु पर्ने (वितरकहरूलाई, तलब र अन्य सेवाहरूको लागि) ।

२. प्रस्तावित उप-आयोजनाको सद्विकाप्त विवरण

उप-आयोजनाको शीर्षक

लगानीको उद्देश्य, औचित्य र यसको सद्विकाप्त विवरणः

के गर्न खोजिएको हो (लगानीको सद्विकाप्त विवरण लेख्नुहोस्), यसका लागि के के समस्या छन् र कुन समस्या समाधान गर्न खोज्नुभएको छ ? बजारको अवसर कस्तो छ वा कुन अवसर उपयोग गर्न खोज्नु भएको छ ? लगानीबाट तपाईंको नाफा कसरी बढ्न सक्छ ?

हालको उत्पादन, उत्पादकत्व, बिक्रीको अवस्था के छ ? र तपाईंले गर्न खोज्नु भएको लगानीले उत्पादन, उत्पादकत्व र बिक्रीमा कर्ति वृद्धि हुन्छ ? संस्था/कम्पनी तथा लाभान्वितहरूको विवरण अलग अलग उल्लेख गर्नुहोस् ।

२.१ लाभान्वितहरूको सद्विकाप्त उप-आयोजनाबाट प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्षरूपमा लाभान्वित हुने लाभग्राही कति छन् ?

प्रत्यक्ष लाभान्वित हुने: क) उत्पादक संस्था, कम्पनीका शेयर सदस्यहरू र सहवित (Co-financing) अन्तर्गत नगद लगानी गर्नेहरू, (ख) कम्पनीले थप कच्चा पदार्थ खरिद गर्ने कृषकहरू, (ग) उप-आयोजना सञ्चालन भएपछि नियुक्त गरिने कर्मचारीहरू ।

अप्रत्यक्ष लाभान्वित हुने: उत्पादक संस्था वा कम्पनीमा हाल भइरहेका कर्मचारीहरू, उत्पादनको प्रशोधन तथा बिक्री गर्ने मूल्य शृंखलाका पात्रहरू ।

पुरुष र महिलाको सद्विकाप्त, उनीहरू कसरी प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा लाभान्वित हुन्छन् त्यसको विवरण र उनीहरू प्रस्तावित उप-आयोजनासँग कसरी सम्बन्धित छन् र उनीहरूलाई कसरी फाइदा पुछ ? सो कुरा लेख्ने ।

साथै यो लगानी थप भएपछि कर्ति जना अस्थायी कामदारले रोजगारी पाउनेछन् सो पनि उल्लेख गर्ने ।

२.२ उत्पादनमूलक गठबन्धन

क) प्रस्तावक उत्पादक संस्था भएमा:

व्यावसायिक साभेदारहरू/क्रेता/खरिदकर्ता को को हुन् ?

उनीहरूको (क) नाम, ठेगाना, सम्पर्क नम्बर (छ भने वेबवसाइट सहित)। (ख) उनीहरूका मुख्य व्यावसायिक क्रियाकलाप, (ग) अन्तिम उत्पादन र बजार समेत उल्लेख गर्ने।

उल्लेखित क्रेता/खरिदकर्तासँग यो भन्दा पहिलेदेखि नै कारोबार थियो वा क्रेता नयाँ हो/हुन ? पुरानै हो/हुन भने के के कारोबार कसरी गरिएको थियो ? उल्लेख गर्ने।

प्रस्तावित उत्पादनमूलक गठबन्धनबाट के उपलब्धी हुन्छ भन्ने सोच्नु भएको छ ? (क) बिक्रीको परिमाण बढ्छ, (ख) उत्पादनको मूल्य बढ्छ, (ग) बिक्री र उत्पादन मूल्य दुवै बढ्छ उल्लेख गर्ने।

व्यावसायिक साभेदारी गर्ने संस्थाले थप सेवाहरू जस्तै उत्पादनको लागि कच्चा सामाग्री (घाँसको बीउ, दाना, चोकर, उपकरण आदि) र सेवा (भेटेरिनरी प्रसार सेवा, कृत्रिम गर्भाधान, मेशिन मर्मत आदि) र वित्तीय सहयोग पनि गर्ने प्रावधान छ ? छ भने के के हुन् उल्लेख गर्ने।

यो साभेदारी र तत् सम्बन्धी सम्भौता अनुसार बस्तु वा सामाग्रीको गुणस्तर, परिमाण, वितरण गर्ने तालिका आदि व्यावसायिक साभेदारसँग भएको सम्भौता अनुसार उल्लेख गर्ने।

ख) प्रस्तावक संस्था प्रशोधनकर्ता भएमा

१. उत्पादन सामाग्रीका वर्तमान आपूर्तिकर्ता को को हुन् ?
२. खरिद गर्ने ठाँउ र कृषकहरूको सझौत्या कति छ ? (ख) कृषकहरूले के के पशुबस्तु कति संख्यामा पालेका छन् ? उनीहरूसँग पशुपालन गर्न कति जमीन छ ? (उल्लेखित विवरणहरू औसत, बढी र कममा कति हुन उल्लेख गर्ने)। (ग) प्रति कृषक खरिद गरिने उत्पादनको प्रकार र वार्षिक परिमाण पनि उल्लेख गर्ने।
३. पेश गर्ने लागेको उप-आयोजना अवधारणा पत्र अनुसार हाल खरिद भइरहेको बस्तुको परिमाण, उत्पादक कृषकहरूको सझौत्या वा दुवै बढ्ने सम्भावना छ ? उल्लेख गर्ने।
४. प्रशोधन गरिने बस्तुका ऋता/खरिदकर्ता को-को हुन् र बिक्री हुने सुनिश्चितता के छ ? सम्भौता पत्र सहितको विवरण पेश गर्ने।

२.३ उप-आयोजना अन्तर्गत कार्यान्वयन गरिने प्राविधिक प्रक्रियाको विस्तृत विवरण उल्लेख गर्ने

उत्पादन, उत्पादकत्व र नाफामा कसरी वृद्धि हुने अपेक्षा गर्नु भएको छ ? उत्पादन, उत्पादकत्व र नाफा अभिवृद्धिका लागि के के प्रविधि र कच्चा सामग्रीहरू उपयोग गर्न खोजिएको छ ? उल्लेख गर्ने।

२.४ आर्थिक प्रस्ताव

आवेदकहरूले आफ्नो आर्थिक प्रस्ताव तयार गर्दा आफूले रोजेको वित्तीय संस्थाले तोकेको ढाँचामा तयार पार्नु पर्नेछ । वित्तीय प्रस्तावमा व्यावसायिक सोच, बजार विश्लेषण, वित्तीय विश्लेषण, लागत, लाभ अनुपात, नाफा नोक्सान, आन्तरिक प्रतिफल दर आदि उल्लेख भएको हुनु पर्नेछ ।

२.५ ज्ञान र सीप

आवेदकलाई लगानीमा हुने जोखिम कम गर्ने बारे ज्ञान, सीप र अनुभव के छ ? उल्लेख गर्ने । उत्पादन, व्यवसाय व्यवस्थापन, संस्थागत सुदृढीकरण जस्ता विषयहरूमा आयोजना वा अन्य कुनै सङ्घसंस्थाले दिएको तातिम लिनु भएको भए सो भने उल्लेख गर्ने ।

२.६ वातावरणीय तथा सामाजिक जोखिम न्यूनीकरण

उप-आयोजना अवधारणा पत्र कार्यान्वयन गर्दा कस्ता कस्ता वातावरणीय जोखिमहरू आउन सक्छन् ? र ती जोखिमहरू न्यूनीकरणका लागि के के योजनाहरू छन् ?

३. सुपरीवेक्षण तथा अनुगमन व्यवस्था

प्रस्तावित क्रियाकलापहरूलाई आवेदकले आफ्नो प्रस्तावमा कसरी सुपरीवेक्षण तथा अनुगमन गर्ने योजना गरेको छ ? सो उल्लेख गर्ने । आयोजना अनुगमनलाई सहज बनाउन ती क्रियाकलापहरू, उपलब्धि, अपेक्षित प्रतिफल, सफलतासँग आवद्ध सूचकाङ्कहरू भए तल दिइएको ढाँचामा उल्लेख गर्ने ।

क्रियाकलाप विवरण	सुरु हुने मिति	आयोजना सम्पन्न हुने मिति	सफलताका सूचकहरू

अनुसूची-२: वातावरण तथा सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी विवरण

वातावरणीय तथा सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी देहायका बुँदाहरूको सही उत्तर दिनुहोस् । स्थलगत प्रमाणीकरण टोलीले वातावरणीय र सामाजिक क्षेत्रमा प्रतिकूल असर पार्ने कुराहरूलाई कम गर्ने उपायहरूको बारेमा सुझाव दिन सक्नेछ ।

सि. नं.	वातावरणीय तथा सामाजिक अनुकूलता परीक्षणका लागि सोधिने मुख्य प्रश्नहरू	उत्तर (हो/होइन)
१	प्रस्तावित उप-आयोजनामा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा संरक्षित क्षेत्र र संवेदनशील जलाशय तथा भू-आवासीय क्षेत्रबाट प्राप्त हुने साधन/स्रोतको उपयोग गरिन्छ/गरिन ?	
२	प्रस्तावित उप-आयोजना राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा संरक्षित क्षेत्रको वरिपरि कार्यान्वयन गरिने छ/छैन ?	
३	प्रस्तावित उप-आयोजना राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा संरक्षित क्षेत्र बाहेक अन्यत्र वन जङ्गल वा बन्यजन्तु बसोवास क्षेत्र वरिपरि कार्यान्वयन हुन्छ/हुँदैन ?	
४	प्रस्तावित उप-आयोजना कुनै जलाशय, तलाउ, पोखरी वरिपरि सञ्चालन हुन्छ र कार्यान्वयन गर्दा त्यहाँ रहेका स्रोतहरूको उपयोगमा निर्भर हुनुपर्ने अवस्था छ/छैन ?	
५	प्रस्तावित उप-आयोजना पहिरो जाने हिसावले सम्वेदनशील क्षेत्र, बढी भिरालो र वर्षेनी बाढी आउने क्षेत्र वा ठूलो मात्रामा भूक्षयको जोखिम हुने क्षेत्रमा सञ्चालन गरिने छ/छैन ?	
६	प्रस्तावित उप-आयोजना कार्यान्वयन गर्दा धैरे भिरालो जमीन सम्याउनु पर्ने छ/छैन ?	
७	प्रस्तावित उप-आयोजना राष्ट्रिय सम्पदा क्षेत्र/धार्मिक क्षेत्र/चिहान स्थल वरिपरि कार्यान्वयन हुन्छ/हुँदैन ?	
८	प्रस्तावित उप-आयोजना कार्यान्वयन गर्दा रुखहरू कटान गर्नु पर्ने छ/छैन ?	
९	उप-आयोजना कार्यान्वयन गर्दा पर्यावरणीय महत्वको तथा लोपोन्मुख स्थानीय रुख विरुद्धहरू क्षति हुने सम्भावना छ /छैन ?	
१०	प्रस्तावित उप-आयोजना अन्तर्गतका क्रियाकलापहरू कार्यान्वयनबाट स्थानीय जनजाति समुदाय, महिला वा जोखिममा परेका समूहलाई पूर्ववत अवस्थामा लैजान नसकिने किसिमबाट प्रतिकूल प्रभाव पर्छ/पदैन ?	
११	प्रस्तावित उप-आयोजना अन्तर्गतका क्रियाकलापहरूमा बालश्रम प्रयोग हुन्छ/हुँदैन ?	
१२	प्रस्तावित उप-आयोजना कार्यान्वयनबाट कुनै परिवारले आफूले खेती गरिरहेको जग्गा र त्यसमा भएका अन्य सम्पति गुमाउनु पर्ने अवस्था हुन्छ/हुँदैन ?	
१३	प्रस्तावित उप-आयोजना कार्यान्वयनका लागि पूर्वाधार निर्माण गर्दा कुनै परिवारहरू बिस्थापित हुन्छन्/हुँदैनन् ?	
१४	प्रस्तावित उप-आयोजना कार्यान्वयन गर्दा कुनै बिषादी र रासायनिक पदार्थहरूको प्रयोग हुन्छ/हुँदैन ?	
१५	यदि प्रश्न नं. १४ अनुसार विषादी र रासायनिक पदार्थ प्रयोग हुने भएमा प्रयोग गरिने प्रमुख विषादी र रासायनिक पदार्थहरूको नाम दिनुहोस् ।	

द्रष्टव्य: माथि उल्लेखित कुनै पनि बुँदाको उत्तर हुन्छ वा पर्छ भन्ने आएमा उक्त उप-आयोजना स्वत रद्द हुनेछ ।

अनुसूची-३: उप-आयोजना अवधारणा पत्र पेश गर्ने आवेदन फारामको नमूना

श्रीमान प्रमुखज्यू
विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाई
नेपाल लाइभस्टक सेक्टर इनोभेसन आयोजना
विराटनगर/पोखरा/हेटौंडा/बुटवल ।

विषय: उप-आयोजना अवधारणा पत्र पेश गरेको सम्बन्धमा ।

प्रस्तुत विषयमा आयोजना व्यवस्थापन कार्यालयको मिति ..... मा रीष्ट्र्य दैनिक पत्रिका ..... मा प्रकाशित सूचना बमोजिम मेरो/हाम्रो ..... (आवेदक संस्थाको नाम, ठेगाना) ..... दूध तथा दुधजन्य पदार्थ/मासु तथा मासुजन्य पदार्थ/च्याङ्गा पश्मना व्यवसाय संचालन गर्न इच्छुक भएकोले त्यहाँबाट तोकिएको निर्धारित ढाँचामा उप-आयोजना अवधारणा पत्र (PCN) तयार गरी पेश गरेको/गरेका छु/छौं ।

हाम्रो संस्थाबाट उत्पादन भएको बस्तु तोकिएको परिमाण, गुणस्तर र मूल्यमा ..... (खरिद कर्ता, संस्थाको नाम, ठेगाना)..... इच्छुक रहेको जानकारी गराउन चाहन्छौं । हाम्रो अवधारणा पत्र स्वीकृत भई स्थलगत प्रमाणीकरण भएमा त्यहाँबाट तोकिएको ढाँचामा उप-आयोजना पूर्ण प्रस्ताव तयार गरी कूल उप-आयोजना लागतको आफ्नो हिस्सा २० प्रतिशत रकम लगानी गर्न र कम्तीमा पनि ३० प्रतिशत .....(बैंक/वित्तीय संस्थाको नाम, ठेगाना).....बाट ऋण स्वीकृत गराई पूर्ण उप-आयोजना प्रस्ताव पेश गर्ने प्रतिवद्धता जनाउदृश्य/छौं । बैंकवाट ऋण स्वीकृत नभएमा मेरो/हाम्रो उप-आयोजना पूर्ण प्रस्ताव रद्द हुने विषयमा म/हामी जानकार छु/छौं ।

उप-आयोजना अवधारणा पत्र पेश गर्न अवसर दिनु अएकोमा सहर्ष धन्यवाद दिन चाहन्छौं ।

निवेदक

आवेदक संस्थाको अध्यक्ष, सचिव वा संस्थाको जिम्मेबार व्यक्तिको

नाम :

ठेगाना :

टेलिफोन नं :

संस्थाको छाप :

हस्ताक्षर :

संलग्न कागजातहरू

संस्था दर्ता भएको प्रमाण ।

कम्तीमा ६ महिनाको बैंक स्टेटमेन्ट - नयाँ संस्थाले चेकबूकको फोटोकपी/पुरानो संस्थाले बैंक स्टेटमेन्ट ।

VAT/PAN मा दर्ता भएको प्रमाण-पत्र - कृषक समूह वाहेक सबैले ।

पछिल्लो आ.व.को लेखा परीक्षण प्रतिवेदन-दर्ता भएर एक आ.व. पूरा गरिसकेका आवेदक संस्थाले ।

चालू आ.व.को करचुक्ता प्रमाण-पत्र-दर्ता भएर एक आ.व.पूरा गरिसकेका आवेदक संस्थाले ।

जग्गा उपलब्धताको प्रमाण ।

खरिदकर्तासँगको सम्झौता पत्र ।

स्थानीय निकायलाई जानकारी गराएको पत्र ।

सामाजिक, वातावरणीय सुरक्षा पालना गर्ने प्रतिवद्धता ।

आफूले रोजेको वित्तीय संस्थाको ऋण लगानी गर्ने आशय पत्र ।

अनुसूची-४: उप-आयोजना अवधारणा पत्र मूल्याङ्कन विधि

सि.नं.	मापदण्ड	अधिकतम भार	मूल्याङ्कनको वर्गीकरण	मूल्याङ्कनको आधार
१.	समग्र मूल्याङ्कन	१० प्रतिशत	उत्कृष्ट: ८-१० मध्यम: ५-७ सामान्य: ५ भन्दा कम	क्रियाशीलता, भौतिक सुविधा, योग्य तथा तालिम प्राप्त प्राविधिकहरू
२.	महिला सहभागिता	१० प्रतिशत	उत्कृष्ट: ८-१० मध्यम: ५-७ सामान्य: ५ भन्दा कम	अगुवाई गर्ने महिलाको सझौत्या, महिला सहभागिताको प्रतिशत, लाभान्वित हुने महिला सझौत्या
३.	व्यावसायिक स्पष्टता	१० प्रतिशत	उत्कृष्ट: ८-१० मध्यम: ५-७ सामान्य: ५ भन्दा कम	आयोजना विकास उद्देश्यलाई योगदान दिन सक्ने, प्राविधिक तौरतरिका, कार्यान्वयन रणनीतिहरू, कार्यान्वयनमा देखिने जोखिम र जोखिम निराकरणका लागि अपनाइने विधिहरू
४.	नवीनतम प्रविधिहरूको प्रयोग	१० प्रतिशत	उत्कृष्ट: ८-१० मध्यम: ५-७ सामान्य: ५ भन्दा कम	नवीनतम प्रविधिको प्रयोग, रचनात्मक शैली, असल अभ्यासहरूको प्रयोग, कार्यान्वयन गर्न सक्ने प्रस्ताव
५	उत्पादनमूलक गठबन्धनको क्रियाशीलता	१५ प्रतिशत	उत्कृष्ट: ८-१० मध्यम: ५-७ सामान्य: ५ भन्दा कम	उत्पादनमूलक गठबन्धनको क्रियाशीलता, आधिकारिक सम्झौता पालनाको आधार र विगतको अनुभव
६.	उप-आयोजनाको दिगोपनाका स्पस्ट आधारहरू	१० प्रतिशत	उत्कृष्ट: ८-१० मध्यम: ५-७ सामान्य: ५ भन्दा कम	हासिल हुने उपलब्धि र प्रतिफललाई दिगो राख्ने क्षमता, दीर्घकालीन लक्ष्यहरूको निर्धारण, व्यावसायिक बृद्धिको प्रक्षेपण
७.	लाभग्राहीको सहभागिता	१० प्रतिशत	उत्कृष्ट: ८-१० मध्यम: ५-७ सामान्य: ५ भन्दा कम	प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा लाभान्वित हुने वर्ग

सि.नं.	मापदण्ड	अधिकतम भार	मूल्याङ्कनको वर्गीकरण	मूल्याङ्कनको आधार
८.	प्रस्तावित उप-आयोजना सञ्चालनबाट प्राप्त हुने प्रतिफल	१५ प्रतिशत	उत्कृष्ट: १६-२० मध्यम: १२-१५ सामान्य: १० भन्दा कम	उत्पादनमा वृद्धि, बिक्रीमा वृद्धि, गुणस्तरमा वृद्धि, व्यावसायिकतामा विश्वास
९.	वातावरणीय तथा सामाजिक सुरक्षा	१० प्रतिशत	उत्कृष्ट: ८-१० मध्यम: ५-७ सामान्य: ५ भन्दा कम	वातावरणीय तथा सामाजिक सुरक्षा व्यवस्थापन योजना, जोखिम मूल्याङ्कन तथा निराकरणका उपायहरू
कूल अङ्क			१००	

अनुसूची-५: स्थलगत प्रमाणीकरण मूल्याङ्कन विधि

क्र.स.	सूचक	अधिकतम अंक	कैफियत
१	सम्बन्धित मूल्य शृंखलामा संस्थाको दखल/अनुभव	१०	अति उत्तम : ८ देखि १० उत्तम : ६ देखि ८ मध्यम : ४ देखि ६ न्यून : ० देखि ४
२.	संस्थाको क्रियाशीलता	१०	अति उत्तम : ८ देखि १० उत्तम : ६ देखि ८ मध्यम : ४ देखि ६, न्यून : ० देखि ४
३	संस्थाको वित्तीय स्थिति/हैसियत	१०	अति उत्तम : ८ देखि १० उत्तम : ६ देखि ८ मध्यम : ४ देखि ६ न्यून : ० देखि ४
४	संस्थामा हाल उपलब्ध भौतिक पूर्वाधार (जमीन, भवन, बाटो, बिजुली आदि)	१०	अति उत्तम : ८ देखि १० उत्तम : ६ देखि ८ मध्यम : ४ देखि ६ न्यून : ० देखि ४
५	सवारी साधन, टूला मेशिन र अन्य आवश्यक उपकरणहरू	१०	अति उत्तम : ८ देखि १० उत्तम : ६ देखि ८ मध्यम : ४ देखि ६ न्यून : ० देखि ४
६	लाभग्राहीको सहभागिता (प्रत्यक्ष लाभान्वित वर्ग, लैगिंक स्थिति तथा संख्या)	१०	अति उत्तम : ८ देखि १० उत्तम : ६ देखि ८ मध्यम : ४ देखि ६ न्यून : ० देखि ४
७	उत्पादन, उत्पादकत्व तथा बिक्री (लक्ष्य)	१०	अति उत्तम : ८ देखि १० उत्तम : ६ देखि ८ मध्यम : ४ देखि ६ न्यून : ० देखि ४

क्र.सं.	सूचक	अधिकतम अंक	कैफियत
८	उत्पादनमूलक गठबन्धनका साफेदार पात्रहरूको सक्रियता खरिदकर्ताको खरिद क्षमता	१०	अति उत्तम : ८ देखि १० उत्तम : ६ देखि ८ मध्यम : ४ देखि ६ न्यून : ० देखि ४
९	पेश गरेका कागजातहरूको स्पष्टता	१०	अति उत्तम : ८ देखि १० उत्तम : ६ देखि ८ मध्यम : ४ देखि ६ न्यून : ० देखि ४
१०	आवश्यक पर्ने जग्गाको उपलब्धता (उत्पादनकर्ता भएमा १ रोपनी प्रति गाइ भैसी अथवा ४ बाल्काका दरले १-५० रोपनीसम्म, प्रशोधनकर्ता भएमा नयाँ संरचना बनाउन आवश्यक पर्ने जग्गा)	१०	अति उत्तम : ८ देखि १० उत्तम : ६ देखि ८ मध्यम : ४ देखि ६ न्यून : ० देखि ४
	जम्मा	१००	

अनुसूची-६ : स्थलगत प्रमाणीकरण प्रतिवेदनको ढाँचा

अवधारणा पत्र संख्या:

स्थलगत प्रमाणीकरण मिति:

जिल्ला :

आवेदक संस्थाको नाम:

ठेगाना:

१. स्थलगत निरीक्षण गर्ने पदाधिकारीहरूको विवरण

नाम	पद	कार्यालय/संस्थाको नाम

२. आवश्यक प्रमाणहरू/कागजातहरू

स्थलगत प्रमाणीकरण सुरू गर्नु अगाडि देहायका कागजात/प्रमाणहरू आवेदक संस्थासँग भए नभएको हेर्ने

पेश गर्नुपर्ने कागजातहरू	भए (✓) नभएको (X) उल्लेख गर्ने	प्रमाण
सम्बन्धित सरकारी कार्यालयमा दर्ता भएको प्रमाण		
कमितमा ६ महिनाको बैंकिङ कारोबारको स्टेटमेन्ट		
भ्याट वा प्यानमा दर्ता भएको प्रमाणपत्र		
पछिल्लो आ.व. को वार्षिक लेखा परीक्षण प्रतिवेदन		
चालू आ.व.सम्मको करचुक्ता प्रमाणपत्र		
सामाजिक वातावरणीय सुरक्षाको पालना गर्ने प्रतिवद्धता		
आवश्यक जग्गाको उपलब्धताको प्रमाण		
रोजेको वित्तीय संस्थाको ऋण लगानी गर्ने आशय पत्र		

पेश गर्नुपर्ने कागजातहरू	भए (✓) नभएको (X) उल्लेख गर्ने	प्रमाण
उत्पादनमूलक गठबन्धनको सम्झौता पत्र		
स्थानीय निकायलाई उप-आयोजना सञ्चालन सम्बन्धी जानकारी गराएको पत्र		

३. अनुदान आवेदक संस्था सम्बन्धमा

अनुदान आवेदक संस्थाको नामः

सम्बन्धित संस्थामा दर्ता मिति:

स्थापना मिति:

३.१ सदस्यता (बनावट):

समिति	दलित		जनजाति		अन्य		जम्मा	
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष
मूल समिति (साधारण सभा)								
कार्यकारी समिति								

३.२ हाल सञ्चालन भइरहेका संस्थाका मुख्य क्रियाकलापहरू (अधिकतम ५)

- १.
- २.
- ३.
- ४.
- ५.

३.३. संस्थाको पूर्वाधार स्थिति

भौतिक संरचना	संख्या	क्षेत्रफल	स्वामित्व

३.४. संस्थाको स्वामित्वमा रहेका उपकरण, औजार र यातायातका साधनहरू

उपकरण, औजार र यातायात साधन	संख्या	अवस्था (चालू/विग्रिएको आदि)

३.५. संस्थाका कर्मचारी (तलबी/पारिश्रमिक पाउने)

तलबी कर्मचारीहरूको किसिम	संख्या	महिला	पुरुष
पूर्णकालीन			
आंशिक			

३.६. संस्थाको वित्तीय स्थिति

विवरण	अनुमानित रू	टिप्पणी
बैंकमा नगद जम्मा		बैंकको नाम
अरूलाई तिर्नु पर्ने रकम, ऋण सहित		यदि बैंक वा वित्तीय संस्थाबाट ऋण लिएको भए, संस्थाको नाम
बैंक, दातृ संस्था र सेवाग्राही समेतबाट पाउनु पर्ने रकम		प्रमुख संघ/संस्थाको नाम
अनुदान आवेदक संस्थासँग भएको नगद रकम		
जारी शेयरको मूल्य		

३.७. आवेदक संस्थाको अन्य संघसंस्थासँगको सम्बन्ध तथा आबद्धता (उत्पादनमूलक गठबन्धन)

संस्थाको नाम	सम्बन्धको किसिम

३.८. के यो संस्थाले तलका कार्यहरू गर्दै आएको छ ?

प्रश्न	छ/छैन वा अनियमित छ ? स्पष्ट उल्लेख गर्ने	छैन वा नियमित छैन भने यस्तो हुनुको कारण लेख्ने
साधारण सभाको बैठक नियमित गर्ने गरेको		
कार्यकारी समितिको बैठक नियमित संचालन गरेको		
वार्षिक बाह्य लेखा परीक्षण गराएको		

४. संस्थाका मुख्य-मुख्य समस्या र चुनौतीहरू (अधिकतम -५)

- १.
- २.
- ३.
- ४.

५. पेश गरेको प्रस्तावना/आयोजना सम्बन्धमा (आयोजना आशय पत्र)

प्रस्तावित उप-आयोजनाको नाम:

अनुदान वर्गीकरण: समूह १:- सानो समूह २:- मझौला (कुनै एकमा चिन्ह लगाउने)

विषयगत क्षेत्र/वस्तु: मुख्य काम : १) उत्पादन २) प्रशोधन

५.१ अनुदान आवेदक संस्थाको अनुभव

क्र. स	सम्पन्न भइसकेका र हाल कार्यान्वयन हुँदै गरेका आयोजना / कार्यक्रम / क्रियाकलाप	कहिले (देखि..... सम्म.....)	लक्षित समूह (लाभान्वित) वर्ग	दातृ निकाय	सहकार्य गर्ने संस्था	हालको अवस्था (सम्पन्न, काम हुँदै, असफल)	मुख्य / मुख्य कामहरू
१.							
२.							
३.							

५.२ प्रस्तावित अवधारणा पत्रको उद्देश्य (अधिकतम ३ वटा)

१.

२.

३.

५.३ प्रस्तावित अवधारणा पत्रका मुख्य क्रियाकलापहरू (बुँदागत रूपमा) (अधिकतम १० वटा)

१.

२.

३.

४.

५.

६.

५.४ लाभान्वित समूह/लक्षित समूह (प्रस्तावित उप-आयोजना सम्बन्धी)

लाभान्वित समूह	दलित		जनजाति		अन्य		जम्मा	
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष
१. प्रत्यक्ष								
२. अप्रत्यक्ष								

५.५. उप-आयोजनाबाट प्राप्त हुने अनुमानित उपलब्धिहरू

क) प्रारम्भिक बस्तुहरूको उत्पादन तथा बिक्रीको अवस्था

५.५.१ वर्तमान अवस्था (हालको स्थिति)

पशु/बस्तु/ पदार्थ	इकाई	वार्षिक उत्पादन परिमाण	प्रति इकाई उत्पादकत्व	अनुमानित बिक्री परिमाण	प्रति इकाई बिक्री मूल्य रु.	वार्षिक आमदानी रु.

ख) बस्तु उत्पादन तथा बिक्री वितरणमा हुने बृद्धि

५.५.२. उप-आयोजना सम्पन्न भएपछि हुने उपलब्धी (अधिकतम २ वर्षभित्र)

पशु/बस्तु/ पदार्थ	इकाई (क्षेत्रफल संख्या)	वार्षिक उत्पादन परिमाण	प्रति इकाई उत्पादकत्व	अनुमानित बिक्री परिमाण	प्रति इकाई बिक्री मूल्य रु.	वार्षिक आमदानी रु.

६. उप-आयोजनाको अनुमानित लागत

क्र.स	लगानीका स्रोतहरू	रु.	प्रतिशत
१	उप-आयोजना संचालनको लागि प्रस्तावित कूल लगानी		
२	एन. एल. एस.आई. आयोजनाबाट माँग गरेको अनुदान रकम		
३	आवेदकको स्व-लगानी नगद लगानी रकम		
४	बैंक वा वित्तीय संस्थाबाट हुने ऋण लगानी रकम		

७. आयोजना शुरू हुने अनुमानित मिति ..... सम्झौता सम्पन्न भएको..... दिनभित्र

द. सामाजिक वातावरणीय विवरण

आयोजना सञ्चालन हुने स्थान पुनः सुनिश्चित गर्नुहोस्/यदि उप-आयोजना एकभन्दा बढी स्थानमा सञ्चालन हुने भए प्रत्येक स्थानको जानकारी/विवरण खुलाउन पर्ने छ ।

द.१ उप-आयोजना वरपरको तत्कालको जानकारी

उप-आयोजना सञ्चालन हुने जिल्ला :

गाउँ/नगरपालिका/उप-महानगरपालिका/महानगरपालिकाको नाम.....

विवरण	पर्छ	पर्दैन	पर्छ भने किन/कसरी
बन जंगल/बन्यजन्तु र सम्बन्धित स्रोत/साधन			
जल सम्पदा (नदी, पोखरी र ताल)			
राष्ट्रिय निकुञ्ज/मुहान/स्रोत			
सम्पदा स्थल/मन्दिर/धार्मिक स्थल			
चिह्नान क्षेत्र			

द.२ वातावरणीय तथा सामाजिक परीक्षण/छनोट सम्बन्धी जानकारी

(क) वातावरणीय तथा सामाजिक छनोटमा लेखिएको कुरालाई पुनः सुनिश्चित गर्नुहोस् वा फरक पर्ने भए सोको विवरण दिनुहोस् ।

क्र.स	घोषणा/भनाई	छ	छैन
१	के यो उप-आयोजनाले राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा संरक्षित क्षेत्रबाट समेत कुनै साधन/स्रोत उपयोग गर्दछ ?		
२	के यो उप-आयोजना परिहरो जाने हिसाबले सम्वेदनशील रहेको, बढी भिरालो जमिन भएको, बाढी पस्ने क्षेत्र वा ठूलो मात्रामा भू-क्षय हुने क्षेत्रमा पर्दछ ?		
३	के यो उप-आयोजना कार्यान्वयन गर्दा ४५° भन्दा बढी भिरालो जमीन कटान गर्नु पर्ने हुन्छ ?		
४	के यस उप-आयोजनाले कुनै महत्वपूर्ण राष्ट्रिय सम्पदा स्थललाई असर पार्छ ?		
५	के यस उप-आयोजनाको कार्यान्वयनबाट कुनै प्रकारको वातावरणीय क्षति/हार्नि हुन सक्ने सम्भावना छ ?		

क्र.स	घोषणा/भनाई	छ	छैन
६	के यस उप-आयोजनाबाट पर्यावरणीय महत्वका स्थानीय रूख विरुद्धाका प्रजातिहरू नाश हुने सम्भावना छ ?		
७	के यो उप-आयोजना अन्तर्गत गरिने क्रियाकलापहरूबाट स्थानीय जनजाति महिला र सम्वेदनशील समूहहरूमा सुधार्न नसकिने गरी प्रतिकूल प्रभाव सिर्जना हुने सम्भावना छ ?		
८	के यो प्रस्ताव अन्तर्गत बालश्रम उपयोग हुने प्रकारका क्रियाकलापहरू समावेश छन् ?		
९	के यस प्रस्तावको कार्यान्वयनले कुनै कृषक परिवारले आफ्नो महत्वपूर्ण खेतीयोग्य जमीन वा जमीनमा रहेको सम्पत्तिबाट विमुख हुने र पूर्वाधार निर्माणका कारणले यस्तो परिवारलाई बिस्थापित हुनुपर्ने अवस्था सिर्जना गर्दछ ?		
१०	के यो प्रस्ताव अन्तर्गत कार्यान्वयन हुने उप-आयोजनामा विषादी तथा रासायनिकहरू प्रयोग हुने सम्भावना छ ?		
११	यदि विषादीको प्रयोग हुने सम्भावना भए त्यहाँ प्रयोग गरिने सम्भावित विषादीहरू के एन.एल.एस.आई.पी. को आयोजना कार्यान्वयन दिग्दर्शनमा नकारात्मक सूचीमा परेका र नेपालमा निषेधित विषादी र रासायनिकहरू समेत पर्दछन् ?		

आवेदक संस्थाको अध्यक्ष, सचिव वा संस्थाको जिम्मेबार व्यक्तिको

नाम:

हस्ताक्षर

संस्थाको छाप:

मिति:

प्रमाणित गर्ने समितिको संयोजकको

नाम:

हस्ताक्षर

मिति:

अनुसूची-७: स्थलगत प्रमाणीकरण टोलीको मूल्याङ्कन र निर्णय

जिल्ला

अनुदान आवेदक संस्थाको नामः

मूल्य शृंखला:

मिति :

मूल्याङ्कन

क्र.स	सूचक	अधिकतम अंक	प्राप्ताङ्क	कैफियत
१	सम्बन्धित मूल्य शृंखलामा संस्थाको दखल/अनुभव	१०		
२.	संस्थाको क्रियाशीलता	१०		
३	संस्थाको वित्तीय स्थिति/हैसियत	१०		
४	संस्थामा हाल उपलब्ध भौतिक पूर्वाधार (जमीन, भवन, बाटो, बिजुली आदि)	१०		
५	सवारी साधन, दूला मेशिन र अन्य आवश्यक उपकरणहरू	१०		
६	लाभग्राहीको सहभागिता (प्रत्यक्ष लाभान्वित हुने वर्ग, लैंगिक स्थिति तथा संख्या)	१०		
७	उत्पादन, उत्पादकत्व तथा बिक्री लक्ष	१०		
८	उत्पादनमूलक गठबन्धनका साखेदार पात्रहरूको सक्रियता खरिदकर्ताको खरिद क्षमता	१०		
९	पेश गरेका कागजातहरूको स्पष्टता	१०		
१०	आवश्यक पर्ने जग्गाको उपलब्धता (उत्पादनकर्ता भएमा १ रोपनी प्रति गाई भैंसी अथवा ४ बाख्ता, प्रशोधनकर्ता भएमा नयाँ संरचना बनाउन चाहिने आवश्यक जग्गा)	१०		
	जम्मा	१००		

स्थलगत प्रमाणीकरण टोलीको निर्णय

हाम्रो टोलीले सर्वसम्मत निर्णयबाट यस आवेदक संस्थालाई उप-आयोजना पूर्ण प्रस्ताव आयोजनामा पेश गर्न आमन्त्रण पत्र प्रदान गर्न सिफारिस गर्ने निर्णय गच्छो ( ) चिन्ह लगाउने ।

उप-आयोजना पूर्ण प्रस्ताव पेश गर्न आमन्त्रण गर्नुपर्ने कारणहरूः

१)	
२)	
सुझाव केही भए	

अथवा

यस पटकको आह्वानमा यो आवेदक संस्थालाई उप-आयोजना पूर्ण प्रस्ताव पेश गर्न आमन्त्रण पत्र प्रदान गर्न सिफारिस नगरी चित्त नबुझे १५ दिन भित्र आयोजना निर्देशक समक्ष पुनरावेदन गर्न अनुरोध गर्ने निर्णय गच्छो ( ) चिन्ह लगाउने ।

उप-आयोजना पूर्ण प्रस्ताव पेश गर्न आमन्त्रण गर्नु नपर्ने कारणहरूः

१)	
२)	
३)	
सुझाव केही भए	

अथवा

हाम्रो टोलीले यस संस्थालाई उप-आयोजना पूर्ण प्रस्ताव पेश गर्न नलगाउने सम्बन्धमा सर्वसम्मत निर्णय भएकोले संबन्धित प्रस्तावकर्तालाई सोको जानकारी गराइदिन सिफारिस गर्ने निर्णय गरियो ।

समिति सदस्यहरूको नाम	पद	दस्तखत	मिति
	समिति संयोजक		
	सदस्य		
	सदस्य		
	सदस्य-सचिव		

अनुसूची-द: उत्पादनमूलक गठबन्धनमा गरिने सम्झौताको नमूना

नेपाल लाइभस्टक सेक्टर इनोभेसन आयोजनाको अनुदान सिद्धान्त बमोजिम तयार गरिएको उप-आयोजनाको कूल लागतमध्ये २० प्रतिशत स्वलगानी, ३० प्रतिशत वित्तीय संस्थाको ऋण र ५० प्रतिशत आयोजनाको अनुदान सहयोगमा सञ्चालन हुने यस ..... (उप आयोजनाको नाम).....बाट उत्पादन भएका निम्न बस्तु उल्लेखित परिमाण, गुणस्तर र दरमा उपलब्ध गराउन र खरिद गर्न हामी उत्पादक संस्था र खरिदकर्ता राजी भएकाले उत्पादन मूलक गठबन्धनको मूल्य र मान्यताको परिधिभित्र रही कार्य गर्ने गरी यो मैत्रीपूर्ण सम्झौताको कार्यान्वयन गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दै राजी खुसीका साथ मिति ..... का दिन हस्ताक्षर गरी एक-एक प्रति लियौं/दियौं ।

उत्पादन तथा खरिद गरिने बस्तुको विवरण

- (१) उत्पादनको नाम :
- (२) उत्पादनको परिमाण :
- (३) तोकेको उत्पादनको गुणस्तर :
- (४) डेलीभरी दिनुपर्ने स्थान :
- (५) उत्पादनको मूल्य :
- (६) अन्य शर्त :

उत्पादक संस्थाको अध्यक्ष, सचिव वा जिम्मेवार व्यक्तिको

खरिदकर्ता संस्थाको अध्यक्ष वा सचिवको

- (१) नाम :
- (२) ठेगाना :
- (३) टेलिफोन नम्बर :
- (४) हस्ताक्षर :
- (५) संस्थाको छाप :
- (१) नाम :
- (२) ठेगाना :
- (३) टेलिफोन नम्बर :
- (४) हस्ताक्षर :
- (५) संस्थाको छाप :

साक्षी

- (१) संस्थाको नाम :
- (२) ठेगाना :
- (३) टेलिफोन नम्बर :
- (४) हस्ताक्षर
- (५) संस्थाको छाप

अनुसूची-९: प्रमाणीकरणपछि सफल नभएका आवेदकलाई दिने जानकारी पत्र

मिति:

पत्र संख्या:

श्री.....

स्थलगत प्रमाणीकरण समितिले तपाईंको संस्थाको तर्फबाट आयोजनामा पेश भएको उप-आयोजना अवधारणापत्रको सम्बन्धमा संस्थाको अध्यक्ष र सम्पर्क व्यक्तिको रोहवरमा मिति.....मा स्थलगत प्रमाणीकरण कार्य सम्पन्न गरेकोमा तपाईंको संस्थाबाट पेश भएको प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्ने प्राविधिक, संस्थागत एवम् वित्तीय दृष्टिकोणबाट सक्षम भएको नपाइएकोले आयोजनाबाट भविष्यमा हुने सार्वजनिक आह्वानपछि पूर्ण तयारीका साथ पुनः अर्को प्रस्ताव पेश गर्नु हुन अनुरोध गर्दछु ।

यस निर्णयप्रति तपाईंको कुनै गुनासो भएमा यो पत्र प्राप्त भएको मितिले १५ (पन्च) दिनभित्र आयोजना निर्देशकज्यू समक्ष सोभै पुनरावेदन गर्न सक्नुहुने छ ।

.....
...

प्रमुख,

विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाई

बोधार्थ :

श्री आयोजना व्यवस्थापन इकाई, हरिहरभवन, ललितपुर ।

श्री भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, ...

अनुसूची-१०: उप-आयोजना पूर्ण प्रस्ताव पेश गर्ने आमन्त्रण पत्र

मिति:

पत्र संख्या:

श्री.....

तपाईंको संस्थाबाट पेश गरिएको ..... विषयको उप-आयोजना अवधारणा पत्र स्थलगत प्रमाणीकरण पश्चात उप-आयोजना पूर्ण प्रस्ताव पेश गर्ने छनोट भएको सहर्ष जानकारी गराउन चाहन्छ ।

तपाईंको संस्थाबाट पेश गरिने उप-आयोजना पूर्ण प्रस्तावको ३ प्रति प्राविधिक र ३ प्रति वित्तीय प्रस्ताव अलग खाम बन्दी गरी २ प्रति सम्बन्धित भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र वा विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाई र १ प्रति आफूले रोजेको बैंक वा वित्तीय संस्थामा यो पत्र बुझेको मितिले ३५ (पैंतीस) दिन भित्र पेश गर्नु हुन अनुरोध छ ।

उप-आयोजना पूर्ण प्रस्ताव पेश गर्दा आयोजनाको मार्ग दर्शन, पूरक अनुदान सिद्धान्त तथा पूरक अनुदान मापदण्ड/नम्र अनुरूप तयार पारिएको हुनुपर्नेछ । साथै प्रस्तावित कूल उप-आयोजना लागतको ३० प्रतिशत भन्दा बढी कार्य संचालन खर्चमा प्रस्ताव नगर्नु हुन अग्रीम जानकारी गराइन्छ ।

तपाईंको प्रस्ताव वातावरण तथा सामाजिक ढाँचा अनुसारको वर्गीकरण .....मा पर्छ । वर्गीकरण ३ मा पर्ने संस्थाहरूले मूल्यशृंखला र यसमा गर्ने क्रियाकलापको आधारमा वातावरण आचार संहिता समेत पूर्ण आयोजना प्रस्तावमा समावेश गर्नु पर्नेछ ।

अन्तमा, पशुजन्य पदार्थको व्यवसायीकरणलाई तीब्रता दिने योग्य, मौलिक, उदाहरणीय, नवीनतम, कार्यान्वयन गर्न सकिने र दिगो समयसम्म संचालन गर्न सकिने प्रकारको प्रस्तावको हामी सदैव अपेक्षा गर्दछौं ।

.....
प्रमुख

विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाई

बोधार्थ

श्री आयोजना व्यवस्थापन इकाई, हरिहर भवन, ललितपुर ।

श्री भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, ... ।

टोलीका सुभावहरू :

१.

२.

३.